

DOCUMENTATION PROJECT

A cooperative research project at the Universities of
Athens, Bielefeld, Bremen, and Potsdam
(funded by the Latsis Foundation)

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ
ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΥΡΟΥΜ
ΚΑΙ ΤΗ ΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΟΜΙΛΗΤΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΑΥΤΗΣ

Ελένη Σελλά-Μάζη, Πανεπιστήμιο Αθηνών

(σύλληψη, σχεδιασμός)

Βιολέτα Μωυσίδη, Τιφλίδα

(συλλογή δεδομένων)

Φεβρουάριος 2011

Χειρόγραφο, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Πίνακας Περιεχομένων

Πίνακας Περιεχομένων	3
Εισαγωγή.....	5
Κοινωνιογλωσσολογικό Ερωτηματολόγιο	15
Αποτελέσματα (σε αριθμούς).....	29
Αποτελέσματα (σε ραβδογράμματα).....	41

Εισαγωγή

Οι Ουρούμ, ελληνικής εθνικής συνείδησης χριστιανοί ορθόδοξοι τουρκόφωνοι ομιλητές¹, αποτελούν γλωσσική μειονότητα και η γλώσσα τους, η Ουρούμ (ή Ουρουμική), συνιστά μειονοτική γλώσσα μη αναγνωρισμένη από το κράτος στο οποίο ζουν, τη Γεωργία. Το κοινωνιοπολιτιστικό καθεστώς και μόνον της γλωσσικής αυτής κοινότητας αποτελεί πραγματική πρόκληση για κάθε κοινωνιογλωσσολογική έρευνα. Τα αντικρουόμενα, θα λέγαμε, χαρακτηριστικά της, εθνική συνείδηση (ελληνική), θρήσκευμα (χριστιανοί ορθόδοξοι) και γλώσσα (ποικιλία της ανατολικής τουρκικής) σε συνάρτηση με το σημερινό κοινωνιοπολιτισμικό της καθεστώς – μαζική αστυφιλία (στην Τιφλίδα κυρίως) και μετανάστευση στην Ελλάδα και αλλαγού- προκαλούν το ενδιαφέρον των επιστημόνων που ασχολούνται με τις σχέσεις γλώσσας και εθνικής ή εθνοτικής ταυτότητας καθώς και με θέματα διατήρησης ή μεταστροφής της μητρικής γλώσσας².

Υπόθεση εργασίας της παρούσας έρευνας: η γλωσσική κοινότητα των Ουρούμ, με κοιτίδα την περιοχή της Τσάλκα στον Καύκασο, ως φύσει αλλά και θέσει μειονοτική στο ευρύτερο κοινωνιοπολιτισμικό περιβάλλον στο οποίο ζούσαν και ζουν, χάρις στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, διατήρησε επί αιώνες την εθνοτική της ταυτότητα (ελληνική) βασιζόμενη, εκτός των άλλων, σε μια γλώσσα η οποία κατά τεκμήριο δεν ταυτίζεται με αυτήν (η Ουρούμ συνιστά ποικιλία της ανατολικής Τουρκικής). Επί δύο τουλάχιστον αιώνες (από το 1830 και εξής)³ η Ουρουμική γλώσσα χρησίμευσε στους Ουρούμ ώστε να διαφυλάττουν και να διαχωρίζουν την (ελληνική) εθνική/εθνοτική τους ταυτότητα από αυτή των ομοθρήσκων τους (ορθόδοξων χριστιανών) Γεωργιανών, Ρώσων, Αρμενίων. Οι κοινωνιοπολιτιστικοί παράγοντες των δύο τελευταίων αιώνων τουλάχιστον ήσαν τέτοιοι που επέτρεπαν, και επέβαλαν, θα λέγαμε, τη διατήρηση της Ουρουμικής. Τη σημερινή εποχή, με δεδομένο ότι οι κοινωνιοπολιτιστικοί και κοινωνιογλωσσικοί παράγοντες που βοήθησαν στην διατήρηση της Ουρουμικής άλλαξαν ριζικά, ποιο θα είναι το μέλλον της μητρικής γλώσσας

¹ Ανάλογη με την περιγραφόμενη εδώ γλωσσική κοινότητα υπήρξε η γλωσσική κοινότητα των Καραμανλίδων, τουρκόφωνων ορθόδοξων πληθυσμών της Μικράς Ασίας. Βλ. Μπαλτά Ευαγ. (1987). Οι Πρόλογοι των καραμανλίδικων βιβλίων πηγή για τη μελέτη της «εθνικής συνείδησης» των τουρκόφωνων ορθόδοξων πληθυσμών της Μικράς Ασίας, *Μνήμων*, τ. II. Αθήνα (σ.σ. 225-233).

² Βλ. Σελλά – Μάζη Ε. (2001/2007). *Διγλωσσία και Κοινωνία. Η ελληνική πραγματικότητα*. Προσκήνιο. Αθήνα., σ.σ.111-165.

³ Корелов, И. А. (1990), Иноязычные Греки (Урумы) на Территории Грузии. *Мацне* 2, 133-149.

των Ουρούμ; Μια πρώτη εκτίμηση της κατάστασης οδηγεί στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για «επαπειλούμενη» γλώσσα.

Μέλημά μας, στο πλαίσιο του παρόντος ερευνητικού προγράμματος, υπήρξε μια πρώτη αποτύπωση της χρήσης και των στάσεων των ομιλητών της Ουρουμικής, προκειμένου να προβούμε σε μια πρώτη εκτίμηση της βιωσιμότητας της γλώσσας.

Προκειμένου να προσεγγίσουμε τόσο τη χρήση της μητρικής γλώσσας των ομιλητών Ουρούμ όσο και τη στάση αυτών έναντι αυτής χρησιμοποιήσαμε έναν από τους τύπους ερευνητικών προσεγγίσεων, την «άμεση προσέγγιση» (Hudson, 1980 στο Ανδρουλάκης, 2008, 35)⁴ χρησιμοποιώντας ως όργανο προσέγγισης την προφορική συνέντευξη βάσει ερωτηματολογίου το οποίο καταρτίστηκε ειδικά για τον σκοπό αυτό. Η κ. Βιολέττα Μωυσίδη με περισσή ευσυνειδησία διενήργησε την έρευνα, συνέλεξε το προφορικό υλικό των συνεντεύξεων και κατέγραψε τις απαντήσεις των πληροφορητών. Σημειώνουμε ότι στην αποτίμηση των συμπερασμάτων τέτοιου είδους ερευνών (όπως αναπόφευκτα συμβαίνει με όλες της κοινωνιογλωσσολογικής υφής προσεγγίσεις), πρέπει να λάβουμε υπόψη μας το μειονέκτημα του μεθοδολογικού οργάνου που χρησιμοποιήσαμε και το οποίο συνίσταται στην επίδραση της παρουσίας του ερευνητή στην αντικειμενικότητα των απαντήσεων του πληροφορητή, γνωστό ως το «παράδοξο του παρατηρητή» του W. Labov (1976)⁵.

Κατωτέρω αναφερόμαστε στη μεθοδολογία την οποία ακολουθήσαμε προκειμένου να συντάξουμε το ερωτηματολόγιο, και συγκεκριμένα (Α) στο Δείγμα των ομιλητών τους οποίους επιλέξαμε ως πληροφορητές, (Β) στην επεξήγηση της δομής και των στόχων του ερωτηματολογίου και των επιμέρους ερωτημάτων καθώς και στα πρώτα συμπεράσματα και τις πρώτες αξιοσημείωτες παρατηρήσεις απορρέουσες από τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο. Σημειώνουμε ότι η συνολική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων - μελέτη η οποία υπερβαίνει τα όρια της εδώ παρουσιαζόμενης έρευνας- δεν έχει ολοκληρωθεί. Η περιγραφή της παρούσας κοινωνιογλωσσολογικής έρευνας συνεχίζεται κατωτέρω με την παρουσίαση του κοινωνιογλωσσολογικού ερωτηματολογίου καθώς και τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των απαντήσεων των πληροφορητών τόσο υπό μορφή αριθμητικών δεδομένων όσο και υπό μορφή ραβδογραμμάτων.

Στο σημείο αυτό -και πριν προχωρήσουμε στην ανάπτυξή μας- θα θέλαμε να τονίσουμε την αποτελεσματική συμβολή του συνεργάτη μας κ. Ιωάννη Κόντη στην αριθμητική επεξεργασία των απαντήσεων των ερωτηματολογίων καθώς και την αποτύπωσή της υπό

⁴ Ανδρουλάκης Γ. (2008). *Οι γλώσσες και το σχολείο*. Gutenberg. Αθήνα.

⁵ Labov W. (1976). *Sociolinguistique*. Les Éditions de Minuit. Paris.

μορφή ραβδογραμμάτων, τα οποία και απεικονίζουν με συνοπτικό και σαφή τρόπο τα αποτελέσματα της έρευνας.

(Α) Δείγμα ομιλητών

Το μέγεθος του δείγματος: 30 πληροφορητές σε σύνολο 30.811 ατόμων (απογραφή των Ουρούμ του 1979). Ο αριθμός των τριάντα (30) ομιλητών θεωρείται επαρκής, και μάλιστα μεταξύ των αντιπροσωπευτικότερων δυνατών, εφόσον κυμαίνεται μεταξύ του μέγιστου (1:1000) και του ελάχιστου (1:10.000) επιτρεπόμενου αριθμού υποκειμένων μιας κοινωνιολογικής έρευνας ώστε τα αποτελέσματα να έχουν αντιπροσωπευτικό από ποσοτική στατιστική άποψη χαρακτήρα.

Αυτοί οι 30 πληροφορητές επελέγησαν με κριτήρια τέτοια ώστε να αντιπροσωπεύουν και από ποιοτική στατιστική άποψη τη συγκεκριμένη γλωσσική κοινότητα. Στόχος μας ήταν οι μέσης ηλικίας ομιλητές οι οποίοι θεωρήσαμε ότι είναι βέβαιο πως αποτελούν φυσικούς ομιλητές της Ουρουμικής, άντρες και γυναίκες, με κάποια προτίμηση προς τις πληροφορήτριες μιας και έχει αποδειχθεί από κοινωνιογλωσσολογικές μελέτες ότι, οι γυναίκες, ως πλέον «συντηρητικές» από γλωσσική άποψη, αποτελούν τους «θεματοφύλακες» της μητρικής γλώσσας μιας γλωσσικής κοινότητας. Αποτέλεσμα των ως άνω κριτηρίων μας είναι να έχουμε 14 πληροφορητές από 41 έως 59 ετών, 10 άνω των 60 ετών και 4 κάτω των 40 ετών καθώς και 16 γυναίκες και 14 άντρες. Ακόμη, φροντίσαμε ώστε αφενός μεν να εκπροσωπούνται διάφορα επαγγέλματα και διαφορετικά επίπεδα μόρφωσης, αφετέρου δε να έχουμε όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ομοιογένεια ως προς τον τόπο γέννησης και ανατροφής.

(Β) Ερωτηματολόγιο

Πρόκειται για ένα γενικού τύπου ερωτηματολόγιο το οποίο περιλαμβάνει πέντε (5) μέρη και ολοκληρώνεται σε πενήντα (50) υποερωτήματα:

- I. Ταυτοποίηση του πληροφορητή/ομιλητή (13 ερωτήματα: ερ. 1-13)
- II. Το γλωσσικό υπόβαθρο των ομιλητών (7 ερωτήματα: ερ. 14-20)
- III. Πεδία χρήσης του συνόλου των γλωσσών των ομιλητών (15 ερωτήματα: ερ.21-36)
- IV. Στάση των ομιλητών απέναντι στη/στις γλώσσα/ες τους (11 ερωτήματα: ερ. 37-45)
- V. Γλωσσική δεξιότητα των ομιλητών στην Ουρούμ και η χρήση αυτής (4 ερωτήματα: 46-50)

Κύριος στόχος μας είναι η αποτύπωση της κοινωνιογλωσσολογικής κατάστασης των Ουρούμ ώστε να εντοπίσουμε και να καταγράψουμε τη θέση της Ουρουμικής στους κόλπους της ουρουμόφωνης κοινότητας.

Για την καλύτερη κατανόηση του τρόπου δόμησης του ερωτηματολογίου αναπτύσσουμε συνοπτικά τα κυριότερα χαρακτηριστικά των ερωτημάτων του καθώς και τους επιμέρους στόχους στους οποίους αποβλέπει η συγκεκριμένη έρευνα.

I. Ταυτοποίηση του πληροφορητή/ομιλητή

Η εν λόγω ενότητα ερωτημάτων στοχεύει στη συλλογή πληροφοριών οι οποίες θα μας βοηθήσουν στην κατανόηση των απαντήσεων του πληροφορητή. Περιλαμβάνει πληροφορίες γενικές σχετικά με βιογραφικά στοιχεία του ομιλητή (φύλο, ηλικία, τόπο γέννησης και διαμονής αυτού και των γονέων του, βαθμίδα εκπαίδευσης, στρατιωτικές υποχρεώσεις, επάγγελμα) τα οποία θα μπορούσαν να καθορίσουν και να επηρεάσουν την/τις γλωσσική/ες επιλογή/ες του πληροφορητή.

II. Το γλωσσικό υπόβαθρο των ομιλητών

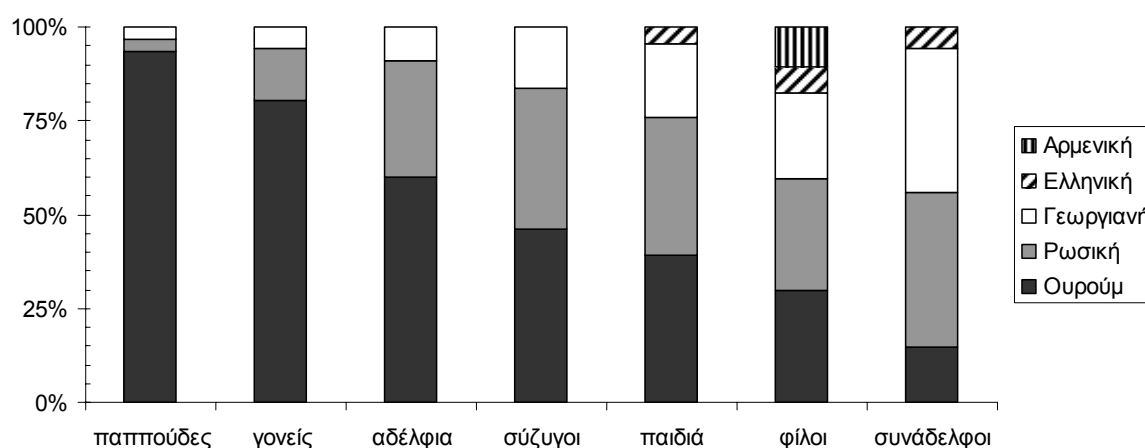
Η εν λόγω ενότητα ερωτημάτων αναφέρεται στις γλώσσες οι οποίες περιβάλλουν άμεσα τον πληροφορητή ανάλογα με το κοινωνιοπολιτιστικό του καθεστώς: γλώσσα της μητέρας, του πατέρα, του σχολικού περιβάλλοντος, μετακινήσεις του ίδιου ή της οικογενείας, η «πρώτη» γλώσσα, οι «άλλες» γλώσσες. Το σύνολο των γλωσσών αυτών συνιστά το «υπόβαθρο» πάνω στο οποίο θα δομήσει ο ομιλητής την ενδο- και εξωοικογενειακή του γλωσσική συμπεριφορά. Το θέμα του προσδιορισμού της «πρώτης» γλώσσας και η σύγχυσή της με τη «μητρική» συχνά αποτελεί πρόβλημα κατά την επεξεργασία των ερωτηματολογίων είτε διότι ο πληροφορητής δεν μπορεί να διαχωρίσει «πρώτη» από «μητρική», είτε διότι η «μητρική», μπορεί να είναι και «πατρική» γλώσσα ή, ακόμη, η γλώσσα του ευρύτερου περιβάλλοντος. Εάν συσχετίσει κανείς τις απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα με τις απαντήσεις σε ερωτήματα άλλων ενοτήτων μπορεί να διαπιστώσει αντικρουόμενες απαντήσεις, όπως για παράδειγμα ήδη εντοπίσαμε αντίφαση ως προς την αντίληψη της «πρώτης γλώσσας» («πρώτη» σε ενδοοικογενειακό περιβάλλον και «πρώτη» σε εκπαιδευτικό/σχολικό περιβάλλον: βλ. ερ. 18 και ερ. 37). Ακόμη, σε αυτήν την ενότητα, από τον συσχετισμό γλώσσας πατέρα – μητέρας και πληροφορητή διαφαίνονται και «οι τάσεις» της γλώσσας ως προς τη διατήρησή της ή μη. Οι παρατηρούμενες ολοένα αυξανόμενες περιπτώσεις εξωγαμίας των Ουρούμ μας επιτρέπουν να υποθέσουμε διαφοροποίηση στο ενδοοικογενειακό γλωσσικό ρεπερτόριο, πράγμα που σημαίνει, ταυτόχρονα, δυσμενή εξέλιξη ως προς τη διατήρηση της Ουρούμ.

III. Πεδία χρήσης της Ουρουμικής και του συνόλου των γλωσσών των πληροφορητών

Στην εν λόγω ενότητα τα ερωτήματα έχουν ως στόχο όχι μόνον τα κοινωνιογλωσσικά πεδία χρήσης της Ουρούμ αλλά και την αποδελτίωση των ομιλουμένων από τον πληροφορητή γλωσσών καθώς και των πεδίων χρήσης αυτών: γλώσσα που χρησιμοποιείται με τους παππούδες, τους γονείς, τον/τη σύζυγο, τα αδέρφια, τους φίλους, στη δουλειά (με ανωτέρους, συναδέλφους κ.ά.), στη λαϊκή αγορά, σε πολυκαταστήματα, στη διασκέδαση, στη διοίκηση, στην τράπεζα, για την παρακολούθηση Μ.Μ.Ε., στο Διαδύκτιο (αναζήτηση/ηλεκτρονικά μηνύματα), στο κινητό τηλέφωνο (μηνύματα), για την ανάγνωση λογοτεχνίας, για τους αριθμητικούς υπολογισμούς, για τον εκκλησιασμό, κ.ά.

Το πλήθος αυτό ερωτημάτων αποβλέπει στον εντοπισμό των πεδίων χρήσης της Ουρούμ σε αντιδιαστολή με τα πεδία χρήσης των άλλων γλωσσών, προκειμένου να διερευνήσουμε την ύπαρξη «αποκλειστικών» ή μη πεδίων χρήσης της Ουρούμ -σε συναγωνισμό με τις άλλες χρησιμοποιούμενες γλώσσες- ή σημάδια υποχώρησης της Ουρούμ προς χάριν άλλης/άλλων γλωσσών. Τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των απαντήσεων των πληροφορητών μας σε αυτήν την ενότητα είναι εξαιρετικά ενδιαφέροντα και ενδεικτικά της τάσης υποχώρησης της χρήσης της Ουρούμ. Είναι σαφής η διαφοροποίηση στη χρήση των γλωσσών και η υποχώρηση της Ουρούμ καθώς διαφοροποιούνται οι γενιές μέσα στην ίδια την οικογένεια (παππούδες > γονείς > αδέρφια/σύζυγοι > παιδιά) όπως επίσης καθώς διαφοροποιούνται οι κοινωνικές σχέσεις (συγγενείς > φίλοι > συνάδελφοι) [βλ. ερ. 21, 22, 25], βλ. Ραβδ. 1.

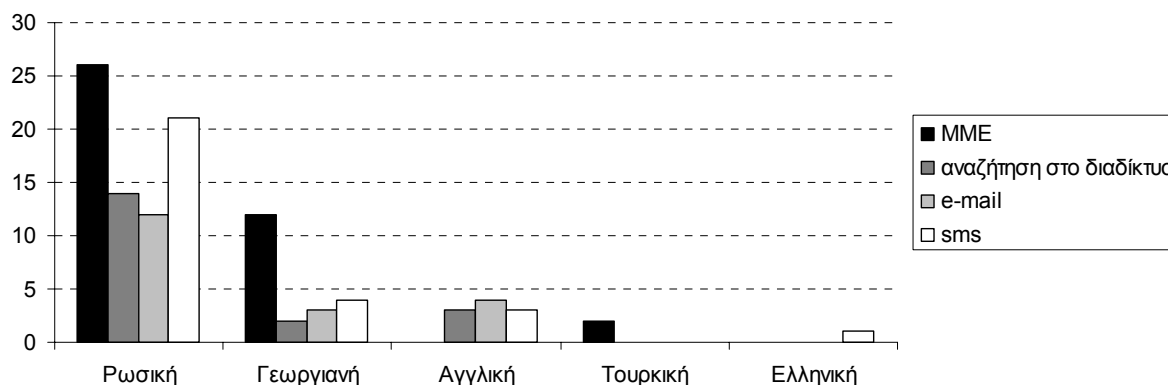
Ραβδ. 1. Κύρια γλώσσα κατά την αλληλεπίδραση με πρόσωπα του οικείου περιβάλλοντος (ποσοστά)

Ακόμη, στην ενότητα αυτή ερωτημάτων μπορεί κανείς να διαβλέψει και το «ειδικό βάρος» των άλλων γλωσσών ανάλογα με τον τομέα χρήσης τους καθώς και το εάν κάποια από αυτές χρησιμοποιείται ως «μεσάζουσα γλώσσα» (*langue véhiculaire*) στον γραπτό ή τον προφορικό λόγο μεταξύ των ουρουμόφωνων και του ευρύτερου αλλόγλωσσου περιβάλλοντός τους (βλ. ερ. 28-33, 35-36). Στις απαντήσεις των πληροφορητών μας αποτυπώνεται τόσο ο

ανταγωνισμός μεταξύ Ρωσικής και Γεωργιανής γλώσσας όσο και το προβάδισμα της Γεωργιανής έναντι της Ρωσικής σε μερικά πεδία χρήσης καθώς και μεταξύ των νεότερων σε ηλικία πληροφορητών. Στο Ραβδ. 2 απεικονίζονται τα δεδομένα σχετικά με τις γλώσσες που χρησιμοποιούνται στον τομέα των νέων τεχνολογιών.

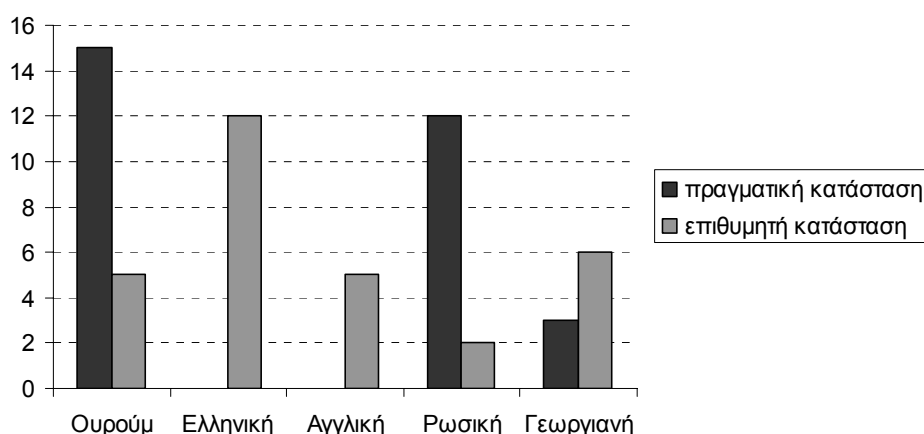
Ραβδ. 2. Χρήση γλώσσας στις νέες τεχνολογίες (αριθμός ομιλητών)

IV. Στάση των ομιλητών απέναντι στη/στις γλώσσα/ες τους

Ο κύριος στόχος μας στη συγκεκριμένη ενότητα ερωτημάτων είναι η διερεύνηση της ιεράρχησης που υιοθετούν οι πληροφορητές ως προς τις γλώσσες τις οποίες χρησιμοποιούν. Αξιολογούν, άραγε, εξίσου την Ουρούμ με τις άλλες εν χρήσει γλώσσες τους ή όχι; Οι άλλες γλώσσες πώς ιεραρχούνται; Ποιο το κύρος της Ουρούμ σε σύγκριση με τις άλλες γλώσσες; Υπάρχει, άραγε, διάσταση μεταξύ της πραγματικής και της επιθυμητής (πολυ)γλωσσικής κατάστασης των Ουρούμ; (ερ. 37,38). Δεδομένου, δε, ότι η Ουρουμική είναι γλώσσα προφορικής παράδοσης, τίθενται ερωτήματα σχετικά με το εάν επιθυμούν ή όχι οι Ουρούμ την καταγραφή της γλώσσας τους και την εισαγωγή της στο εκπαιδευτικό σύστημα (ερ. 39-45). Τα τελευταία ερωτήματα σχετίζονται με ένα λεπτό ζήτημα που αφορά το κατά πόσον η συναισθηματική διασύνδεση με τη γλώσσα τους είναι επιφανειακή ή βαθύτερη. Οι απαντήσεις των πληροφορητών μας (σε συνάρτηση με αυτές της επόμενης ενότητας) είναι άκρως ενδιαφέρουσες, η δε περίπλοκη κοινωνιογλωσσολογική κατάσταση την οποία βιώνουν καταγράφεται στις αντιφατικές, μερικές φορές, απαντήσεις τους, βλ. Ραβδ. 3. Οι πληροφορητές μας αξιολογούν την Ουρούμ στην πρώτη σειρά προτίμησης μεταξύ των γλωσσών που χρησιμοποιούν -πραγματική κατάσταση- (1^η Ουρούμ, 2^η Ρωσική, 3^η Γεωργιανή), αλλά στην πέμπτη στη σειρά προτίμησης μεταξύ των γλωσσών που θα ήθελαν να μιλούν, με πρώτη και σε απόσταση από τις άλλες την Ελληνική γλώσσα -επιθυμητή κατάσταση- (1^η Ελληνική, 2^η Γεωργιανή, 3^η Ουρούμ, 4^η Αγγλική, 5^η Ρωσική).

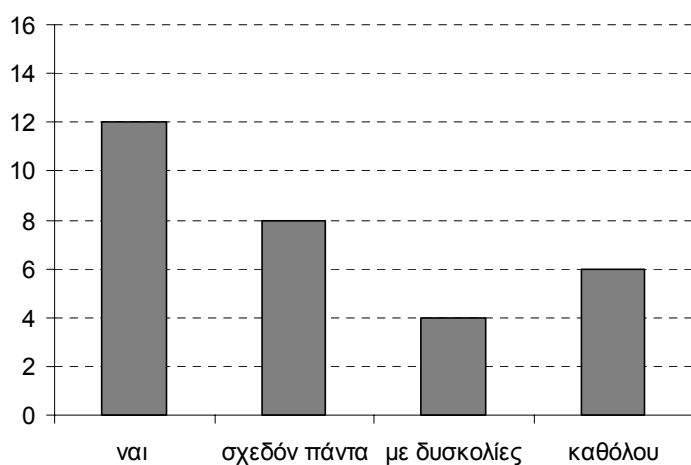
Ραβδ. 3. Πραγματική και επιθυμητή κατάσταση στη χρήση της γλώσσας (αριθμός ομιλητών)

V. Γλωσσική δεξιότητα των ομιλητών στην Οουρούμ και η χρήση αυτής

Επανερχόμενοι κατά κύριο λόγο στην Οουρούμ, το κύριο αντικείμενο της έρευνάς μας, στη συγκεκριμένη ενότητα διερευνούμε την αυτοαξιολόγηση των ομιλητών ως προς τη δεξιότητά τους στη μητρική τους γλώσσα. Προκειμένου να επιτύχουμε τον ανωτέρω στόχο επανερχόμαστε εμμέσως σε κάποια από τα προηγούμενα ερωτήματα και ζητάμε πληροφορίες για το πώς, με ποιους, σε ποιο περιβάλλον έμαθε ο πληροφορητής τη γλώσσα, με ποιους, για ποιο λόγο και πόσο συχνά χρησιμοποιεί την Οουρουμική και ζητάμε να αυτοαξιολογήσει την επικοινωνιακή του ικανότητα. Η αυτοαξιολόγηση των ομιλητών μιας γλώσσας πολλές φορές εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο κατακτήθηκε αυτή η γλώσσα και από το εάν η γλώσσα διδάσκεται σε σχολικό περιβάλλον ή όχι.

Ραβδ. 4. Απαντήσεις στην ερώτηση «Μπορείτε να πείτε στα Οουρούμ ο,τιδήποτε;» (αριθμός ομιλητών)

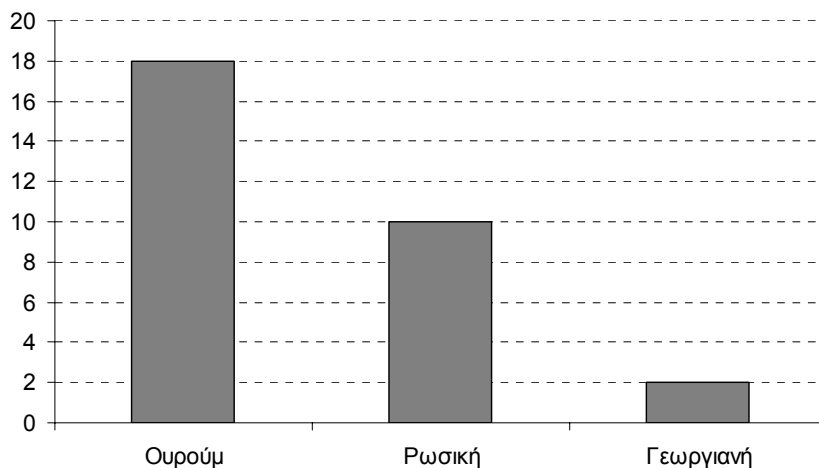

Το γεγονός ότι η Οουρουμική είναι γλώσσα προφορικής παράδοσης κι ότι μαθαίνεται μεταβιβαζόμενη από γενιά σε γενιά και «χωρίς καθοδήγηση» φαίνεται πως προκαλεί

ανασφάλεια στους ομιλητές της, γεγονός το οποίο απεικονίζεται στις απαντήσεις των ομιλητών μας στο ερώτημα εάν θεωρούν ότι μπορούν να εκφράσουν στην Ουρούμ ο,τιδήποτε θελήσουν χωρίς να προσφύγουν σε άλλη/ες γλώσσα/ες. Οι «ανασφαλείς» απαντήσεις - υποκειμενικές βεβαίως- (ναι, σχεδόν πάντα, ναι αλλά δυσκολεύομαι, όχι, δεν μπορώ καθόλου) υπερτερούν κατά πολύ της απόλυτης βεβαιότητας (ναι, απολύτως), βλ. Ραβδ. 4. Παρ' όλ' αυτά, ή μάλλον ίσως γι' αυτόν τον λόγο, στην προηγούμενη ενότητα η μεγάλη πλειοψηφία τασσόταν υπέρ της καταγραφής και της διδασκαλίας της Ουρούμ αλλά και της χρήσης της ως μέσου διδασκαλίας.

Τέλος, η περίπλοκη κοινωνιοπολιτισμική και η απορρέουσα κοινωνιογλωσσική πραγματικότητα την οποία βιώνουν οι Ουρούμ αποτυπώνεται σε μια καθαρά προσωπική επικοινωνία, την επικοινωνία με τον Θεό, η οποία φαίνεται να είναι, και αυτή, δίγλωσση. Οι απαντήσεις σε σχετικό ερώτημα (ερ. 33) αναδεικνύουν το ασυνήθιστο, θα λέγαμε γλωσσικό ρεπερτόριο που συναντάμε στη συγκεκριμένη συνθήκη επικοινωνίας, βλ. Ραβδ. 5: η πλειοψηφία των πληροφορητών μας, πληθυσμός, δηλαδή, ελληνικής εθνικής/εθνοτικής συνείδησης, Ορθόδοξοι χριστιανοί στο θρήσκευμα, με γλώσσα μητρική μια ποικιλία της Τουρκικής (Ουρουμική), εκκλησιάζεται στη δεύτερη ή την τρίτη της γλώσσα, Ρωσική, κυρίως, ή Γεωργιανή, αλλά προσεύχεται στην πρώτη της, την Ουρουμική⁶.

Ραβδ. 5. Εκκλησιασμός/θρησκευτικά καθήκοντα (αριθμός ομιλητών)

⁶ Στο ίδιο ερώτημα, λόγω ακριβώς, της περίπλοκης γλωσσικής κατάστασης, η πλειοψηφία των πληροφορητών δεν απάντησε στην ερώτηση ως «σε ποια γλώσσα εκκλησιάζεστε», αλλά «σε ποια γλώσσα προσεύχεστε». Η επιτόπια επίσκεψή μας, μάς βοήθησε στην αποσαφήνιση των ερωτήσεων και των αντίστοιχων απαντήσεων, με αποτέλεσμα την ανωτέρω παρατήρηση.

Η τελευταία (για τη συγκεκριμένη παρουσίαση) αυτή παρατήρηση συναρτάται με τα θέματα εθνοτικής/εθνικής συνείδησης, θρησκείας και διατήρησης ή εγκατάλειψης (μεταστροφής) της μητρικής γλώσσας μιας γλωσσικής μειονότητας. Αν και η γλωσσική αλλαγή αντικατοπτρίζει, συνήθως, τη βούληση της ομάδας για κοινωνική και επαγγελματική ανέλιξη, εκπροσωπεί, δηλαδή, καθαρά, πραγματιστικούς λόγους συμφέροντος, φαίνεται ότι, τελικά, σε μερικές περιπτώσεις οι κοινωνιοοικονομικοί παράγοντες και τα επακόλουθά τους, η στάση που αναπτύσσουν οι ομιλητές έναντι των γλωσσών και η αφοσίωση τους (loyalty) σε αυτή ή τη άλλη γλωσσική ομάδα, επηρεάζουν εμμέσως μόνον το μαρasmus της μητρικής γλώσσας. Ο Edwards (1995, 116)⁷ μας υπενθυμίζει ότι στη σκακιέρα όπου παίζεται η βιωσιμότητα των γλωσσών δρουν και άλλες παράμετροι, ισχυρότερες των οποίων είναι η παράμετρος θρησκεία και οι απορρέουσες μη οικονομικές μεν, πραγματιστικές όμως αρχές που διέπουν τη συμπεριφορά της γλωσσικής ομάδας, καθώς και η παράμετρος των πολιτιστικών δεσμών και εθνικιστικών συναισθημάτων ή αυτονομιστικών τάσεων που μπορεί να εμφανίσει μια γλωσσική ομάδα⁸.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, οι παράμετροι που θα καθορίσουν τη βιωσιμότητα της γλώσσας Ουρούμ είναι πολυποίκιλες και πολυδιάστατες. Ακόμη, σύμφωνα με τον Trudgill, 1992 (στο Σελλά – Μάζη, 2001/2007: 171) ο «αποκλίνων» (Abstand) ή ο συγκλίνων (Ausbau) χαρακτήρας μιας μειονοτικής γλώσσας καθορίζει σε μεγάλο βαθμό και το μέλλον της εν λόγω γλώσσας. Αυτό σημαίνει ότι απομένουν ακόμη πολλά να γίνουν προκειμένου να καταλήξει κανείς σε σαφή συμπεράσματα. Οι προοπτικές που ανοίγονται για την κοινωνιογλωσσολογική διερεύνηση της συγκεκριμένης γλωσσικής μειονότητας είναι πολλές και εξαιρετικά ενδιαφέρουσες, δεν emπίπτουν, όμως στο πλαίσιο του παρόντος ερευνητικού προγράμματος.

Θα μπορούσαμε, παρόλα αυτά, να σημειώσουμε μια προοπτική που ανοίγεται στο άμεσο μέλλον και την οποία έχουμε ήδη αναλάβει να εξετάσουμε, αφότου ολοκληρωθεί η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου της παρούσας έρευνας το οποίο και αποτυπώνει την παρούσα κοινωνιογλωσσική κατάσταση της ουρουμόφωνης μειονότητας, κατάσταση με τάσεις υποχώρησης της μητρικής γλώσσας των ομιλητών της. Μέλημά μας είναι στο άμεσο μέλλον να εξετάσουμε με βάση το ίδιο ερωτηματολόγιο ένα δείγμα ομιλητών διαφοροποιούμενο ηλικιακά από το παρόν: νέος στόχος μας θα είναι οι ομιλητές Ουρούμ ηλικίας 20 έως 40 χρόνων και τούτο διότι έχουμε σοβαρές ενδείξεις ότι λόγω διαφορετικών

⁷ Βλ. στο Σελλά – Μάζη Ε.. (2001/2007). *Διγλωσσία και Κοινωνία. Η ελληνική πραγματικότητα*. Προσκήνιο. Αθήνα.: 101.

⁸ Βλ. *ibid* : 93-102.

κοινωνιοπολιτισμικών δεδομένων της γενιάς αυτής θα διαφέρει και η κοινωνιογλωσσική συμπεριφορά των εν λόγω ομιλητών από αυτήν των γονέων τους και των παππούδων τους.

Αθήνα, 28.2.2011

Ελένη Σελλά-Μάζη

Κοινωνιογλωσσολογικό Ερωτηματολόγιο

Κωδικός αριθμός του πληροφορητή:

Номер информатора:

I. Βιογραφικά στοιχεία

Биография

1. Φύλο: Α / Γ

Пол: Μ / Ж

2. Ηλικία:

Возраст: _____

3. Γεννήθηκε σε

Родились в: _____

Α) χωριό ομοιογενές (γλωσσικώς/εθνολογικώς) & ποιό
деревне схожей (по языку, этнически)

Β) χωριό μикτό (γλωσσικώς/εθνολογικώς)
деревне смешанной (по языку, этнически)

Γ) πόλη (ποια)
городе (каком)

4. Διαμένει σε:

Проживаете в : _____

Α) χωριό ομοιογενές (γλωσσικώς/εθνολογικώς) & ποιо
деревне схожей (по языку, этнически)

Β) χωριό μикτό (γλωσσικώς/εθνολογικώς)
деревне смешанной (по языку, этнически)

Γ) πόλη (ποια)
городе (каком)

5. Οι γονείς του γεννήθηκαν σε:

Родители Родились: _____

- A) χωριό ομοιογενές (γλωσσικώς/εθνολογικώς) & ποιο деревне схожей (по языку, этнически)
- B) χωριό μикτό (γλωσσικώς/εθνολογικώς) деревне смешанной (по языку, этнически)
- Γ) πόλη (ποια) городе (каком)

6. Οι γονείς του διαμένουν σε:

Родители Проживают в: _____

- A) χωριό ομοιογενές (γλωσσικώς/εθνολογικώς) & ποιο деревне схожей (по языку, этнически)
- B) χωριό μикτό (γλωσσικώς/εθνολογικώς) деревне смешанной (по языку, этнически)
- Γ) πόλη (ποια) городе (каком)

Εκπαίδευση:

Образование:

7. 1^{ος} ως 6^{ος} χρόνος του σχολείου σε:

в: _____

- A) χωριό ομοιογενές (γλωσσικώς/εθνολογικώς) & ποιο деревне схожей (по языку, этнически)
- B) χωριό μикτό (γλωσσικώς/εθνολογικώς) деревне смешанной (по языку, этнически)
- Γ) πόλη (ποια) городе (каком)

8. Μέχρι ποια τάξη (πόσα χρόνια σπουδών):
 До какого класса (сколько лет обучения):
9. 7^{ος} ως 12^{ος} χρόνος του σχολείου σε:
 в: _____
- A) χωριό ομοιογενές (γλωσσικώς/εθνολογικώς) & ποιο
 деревне схожей (по языку, этнически)
- B) χωριό μикτό (γλωσσικώς/εθнολογικώς)
 деревне смешанной (по языку, этнически)
- Γ) πόλη (ποια)
 городе (каком)
10. Μέχρι ποια τάξη (πόσα χρόνια σπουδών):
 До какого класса (сколько лет обучения): _____
11. Πανεπιστήμιο:σε:
 университет в:
- A) Γεωργία:
 Грузии
- B) Αλλού (πού):
 другом месте (каком) _____
- Γ) Πόσα χρόνια σπουδών:
 Сколько лет обучения: _____
12. Στρατιωτικές υποχρεώσεις και γλώσσα επικοινωνίας
 Военная служба и язык общения
- A) Ναι.
 Да:
- B) Όχι.
 Нет
- Γ) Γλώσσα:
 Язык: _____

13. Επάγγελμα

Профессия

A) Σήμερα:

На сегодня _____

A1) Γλώσσα/ες επικοινωνίας:

Язык общения: _____

B) Παλαιότερα:

Ранее: _____

B1) Γλώσσα/ες επικοινωνίας:

Язык общения: _____

II. Γλωσσικό/ά υπόβαθρο/α

Языковая основа

14. Μετακινήσεις ή μη:

Перемещение было или нет:

Των γονέων ή των ιδίων (από τη παιδική ηλικία μέχρι σήμερα):

A) Ναι:

Да:

Πού και πότε:

Где и когда: _____

B) Όχι.

Нет.

15. και ποιο το γλωσσικό τους περιβάλλον (ποια/ες γλώσσα/ες μιλούσαν) ως παιδιά σε:

На каком языке общались в окружающей среде ?

B1) Σχολείο:

В школе _____

B1α) 1^{ος} ως 6^{ος} χρόνος του σχολείου

В начальной школе _____

- ΒΙβ) 7^{ος} ως 12^{ος} χρόνος του σχολείου
 В средней школе _____
- Β2) Γειτονιά:
 По соседству _____
- Β3) Επάγγελμα γονέων:
 Профессия родителей _____
- Β4) Πανεπιστήμιο:
 В университете _____

Γλώσσα/ες επικοινωνίας μέσα στην οικογένεια:

Язык общения в семье:

16. Ποια/ποιες γλώσσα/ες μιλά ο πατέρας σας:
 На каком/их языке/ах говорит ваш отец: _____
17. Ποια/ποιες γλώσσα/ες μιλά η μητέρα σας:
 На каком/их языке/ах говорит ваша мама: _____
18. Ποια είναι η πρώτη σας γλώσσα (θεωρείτε ότι είναι):
 Что является вашим родным языком (считаете): _____
19. Μιλάτε την Urum;
 Говорите на Урум?
- A) Ναι.
 Да.
- B) Όχι.
 Нет.
20. Ποιες άλλες γλώσσες μιλάτε:
 На каких других языках вы говорите? _____

III. Πεδία χρήσης της/των γλώσσας/ων των πληροφορητών

Сфера употребления языка

21. Ποια/ες γλώσσα/ες χρησιμοποιείτε με:

Какой язык используете для общения :

- A) τους παππούδες σας:
С дедушкой, бабушкой: _____
- B) τους γονείς σας:
С родителями: _____
- Γ) τα αδέρφια σας:
С братом, сестрой: _____
- Δ) τον/την σύζυγό σας:
С мужем, женой: _____
- Ε) τα παιδιά σας:
С детьми: _____
- ΣΤ) τους φίλους σας
С друзьями: _____

22. Στη δουλειά ποια/ες γλώσσα/ες χρησιμοποιείτε με:

На работе на каком языке общаетесь

- A) τους ανωτέρους σας:
С начальством: _____
- B) τους συναδέλφους σας:
С коллегами: _____
- Γ) τους πελάτες σας:
С клиентами: _____

23. Ποια/ες γλώσσα/ες χρησιμοποιείτε

Какой/ие язык/и используете

- A) στη λαϊκή αγορά:
На базаре: _____
- B) στα καταστήματα της πόλης ή στα πολυκαταστήματα:
В магазинах или в супермаркетах. _____

24. Εκτός του τόπου διαμονής σας ποια/ες γλώσσα/ες χρησιμοποιείτε;
 Вне дома, на каком языке говорите: _____
25. Με τους φίλους σας ποια/ες γλώσσα/ες χρησιμοποιείτε;
 С вашими друзьями, на каком языке говорите: _____
26. Στους χώρους διασκέδασης (καφέ, γήπεδο, εστιατόρια, ...) ποια/ες γλώσσα/ες χρησιμοποιείτε;
 В развлекательных центрах (кафе, стадион, ресторан,.....) какой язык используете? _____
27. Ποια Μ.Μ.Ε. (Μέσα μαζικής ενημέρωσης) προτιμάτε
 Какое СМИ предпочитаете?
- A) την τηλεόραση
 телевидение
- B) το ραδιόφωνο
 радио
- Γ) τις εφημερίδες
 газеты
- Δ) τα περιοδικά
 журналы
28. Ποια γλώσσα χρησιμοποιούν στα ΜΜΕ που προτιμάτε;
 Какой язык используется в почитаемом вами СМИ? _____
- 29α. Στο διαδίκτυο (internet) ποια/ες γλώσσα/ες χρησιμοποιείτε για να ψάξετε κάτι που σας ενδιαφέρει (σε μηχανές αναζήτησης όπως Google κ.ά);
 В Интернете какой/ие язык/и используете для поиска информации (в поисковых системах таких как Google)? _____

29β. Στο διαδίκτυο (internet) ποια/ες γλώσσα/ες χρησιμοποιείτε για να αλληλογραφήσετε μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων;

В Интернете какой/ие язык/и используете когда общаетесь электронными посланиями? _____

30. Στο κινητό τηλέφωνο σε ποια/ες γλώσσα/ες χρησιμοποιείτε για να γράψετε τηλεφωνικά μηνύματα;

В мобильном телефоне, какой язык используете для набора сообщения? _____

31. Διαβάζετε λογοτεχνία και σε ποια/ες γλώσσα/ες;

Читаете ли вы литературу и на каком/их языке/ах? _____

32. Σε ποια/ες γλώσσα/ες κάνετε αριθμητικούς υπολογισμούς;

На каком языке делаете арифметические расчеты? _____

33. Σε ποια/ες γλώσσα/ες (εκκλησιάζεστε) ασκείτε τα θρησκευτικά σας καθήκοντα;

На каком языке вы молитесь религиозно? _____

34. Σε ποια/ες γλώσσα/ες απευθύνεστε στις διοικητικές αρχές του τόπου σας

На каком языке вы обращаетесь в администрацию вашего места жительства?

A) προφορικώς (στους υπαλλήλους)
устно _____

B) γραπτώς
в письменной форме _____

35. Στην τράπεζα σε ποια/ες γλώσσα/ες απευθύνεστε

На каком языке вы обращаетесь в Банк?

A) στον υπάλληλο
к сотруднику _____

B) στον διευθυντή
к директору _____

- Γ) Προφορικώς
устно _____
- Δ) Γραπτώς
В письменной форме _____

36. Χρησιμοποιείτε την πρώτη σας γλώσσα στον γραπτό λόγο; Εάν ναι, για ποιο λόγο
Используете ли вы ваш родной язык письменно? Если да, в чем?

- Α) για τη δουλειά μου
Для работы _____
- Β) για την αλληλογραφία μου
Для переписки _____
- Γ) άλλος λόγος
Другая причина _____

IV. Στάση των πληροφορητών απέναντι στη/στις γλώσσα/ες τους

37. Ταξινομείστε κατά σειρά προτίμησης τις γλώσσες που μιλάτε:

Напишите по очереди, на каких языках предпочитаете разговаривать:

1. _____
2. _____
3. _____

...

38. Ταξινομείστε κατά σειρά προτίμησης τις γλώσσες που θα θέλατε να μιλάτε:

Напишите по очереди, на каких языках хотели бы разговаривать:

1. _____
2. _____
3. _____

...

39. Νομίζετε ότι θα έπρεπε να διδάσκεται η γλώσσα Urum στο σχολείο;

Как вы думаете, следует ли преподавать язык Урум в школах?

A) Ναι

да

B) Όχι

нет

40. Θεωρείτε ότι θα έπρεπε να αποκτήσει γραπτή μορφή η γλώσσα Urum

Считаете ли вы, что язык Урум должен иметь письменность?

A) Ναι

да

B) Όχι

нет

41. Θεωρείτε ότι θα έπρεπε να διδάσκεται η Urum στη γραπτή της μορφή (να διδάσκεται ως γλώσσα στη γραπτή της μορφή);

Считаете ли вы, что Урум как язык должны преподавать в письменной форме?

A) Ναι

да

B) Όχι

нет

42. Εάν, ναι, σε ποιο επίπεδο;

Если да, то на каком уровне?

A) Πρώτες 6 τάξεις του σχολείου

В начальной школе

B) 7^η-12^η τάξη

В средней школе

Γ) Πανεπιστήμιο

В университете

43. Θεωρείτε ότι θα έπρεπε να χρησιμοποιείται η Уrum ως μέσον διδασκαλίας;

Считаете ли вы, что должны использовать Уrum как язык преподавания?

A) Ναι

да

B) Όχι

нет

44. Εάν, ναι, σε ποιο επίπεδο;

Если да, то на каком уровне

A) Πρώτες 6 τάξεις του σχολείου

В начальной школе

B) 7^η-12^η τάξη

В средней школе

Γ) Πανεπιστήμιο

В университете

45. Θεωρείτε ότι θα έπρεπε να χρησιμοποιείται η Уrum στα Μ.Μ.Ε.;

Считаете ли вы, что Уrum должен употребляться в СМИ?

A) Ναι

да

B) Όχι

нет

Γ) Πού αλλού;

Где еще? _____

V. Γλωσσικές δεξιότητες στην Урум και χρήσεις αυτής

Языковые навыки Урума и его употребление

46. Αρχίσατε να μιλάτε Урум (μάθατε τα Урум)

Начали говорить на Урум (научились)

- A) μέσα στην οικογένεια από τους γονείς σας
В семье от родителей
- B) μέσα στην οικογένεια από τους παππούδες
В семье от бабушек, дедушек
- Γ) από φίλους
От друзей
- Δ) από αλλού (από πού;)
В другом месте (где?)

47. Χρησιμοποιείτε τα Урум

Говорите на Урум

- A) με τους γονείς σας
С родителями
- B) με τους παππούδες σας
С дедушкой, бабушкой
- Γ) με τα παιδιά σας
С вашими детьми
- Δ) με τους γείτονές σας
С соседями
- E) στη δουλειά
На работе
- ΣΤ) με τους φίλους σας
С вашими друзьями
- Z) αλλού. Πού;
В другом месте. Где?

48. Για ποιο λόγο μιλάτε τα Urum (χρησιμοποιείτε τα Urum;)

По какой причине говорите на Урум?

- A) για να συνεννοούμαι με την οικογένειά μου (γονείς/ παππούδες/σύζυγος/παιδιά)
для общения со своей семьей (родители, дедушка, бабушка, дети)
- B) για να συνεννοούμαι με τους φίλους μου
для общения со своими друзьями.
- Γ) για τη χαρά που νοιώθω να μιλάω τα Urum (για συναισθηματικούς λόγους)
Из за радости, которую ощущаю, говоря на Урум.
- Δ) για άλλους λόγους (παρακαλώ, προσδιορίστε)
По другим причинам (просим указать)

49. Θεωρείτε ότι μπορείτε να πείτε στα Urum ο,τιδήποτε θέλετε να εκφράσετε χωρίς να προσφύγετε σε άλλη γλώσσα:

Как вы думаете, можете ли вы сказать на Уруме все, что хотите выразить, не переходя на другой язык?

- A) Ναι, απολύτως
Да, абсолютно
- B) Ναι, σχεδόν πάντα
Да, почти всегда
- Γ) Ναι, αλλά δυσκολεύομαι
Да, но с трудом
- Δ) Όχι, δεν μπορώ καθόλου
Нет, не могу

50. Μιλάτε τα Urum:

говорите на Урум:

- A) Τουλάχιστον μία φορά την ημέρα
По крайней мере один раз в день
- B) Τουλάχιστον 1 με 3 φορές την εβδομάδα
По крайней мере 1-3 раза в неделю
- Γ) Μία με 3 φορές τον μήνα

От одного до трех раз в месяц

Δ) Ποτέ

Никогда

Αποτελέσματα (σε αριθμούς)⁹

Πίνακας 1. Βιογραφικά στοιχεία

1	Φύλο	άντρες	14
		γυναίκες	16
2.	Ηλικία	κάτω 40 ετών	6
		41-59 ετών	14
		άνω 60 ετών	10
3.	Τόπος γέννησης	χωριό ομοιογενές	18
		χωριό μικτό	6
		πόλη	6
4.	Διαμονή	χωριό ομοιογενές	11
		χωριό μικτό	6
		πόλη	13
5.	Τόπος γέννησης γονέων	χωριό ομοιογενές	23
		χωριό μικτό	6
		πόλη	1
6.	Τόπος διαμονής γονέων	χωριό ομοιογενές	0
		χωριό μικτό	7
		πόλη	7
		απεβίωσαν	14
		Ελλάδα	2

⁹ Σε ελάχιστες περιπτώσεις σημειώνεται απόκλιση μεταξύ του συνολικού αριθμού των απαντήσεων ανά ερώτημα και αυτού των πληροφορητών: η επαλήθευση που διενεργήσαμε απέδειξε ότι πρόκειται για περιπτώσεις όπου είτε α) οι πληροφορητές έχουν αφήσει αναπάντητο το ερώτημα ή το υποερώτημα είτε β) έχουν δώσει περισσότερες της μιας απαντήσεις.

Πίνακας 2. Εκπαίδευση

7.	1ος- 6ος χρόνος	χωριό ομοιογενές	16
		χωριό μικτό	7
		πόλη	7
8.	χρόνια σπουδών	χωριό ομοιογενές	ελλιπή στοιχεία
9.	7ος-12ος χρόνος	χωριό ομοιογενές	15
		χωριό μικτό	7
		πόλη	8
10.	χρόνια σπουδών	8 έτη	7
		9 έτη	2
		10 έτη	14
		11 έτη	7
11.	Πανεπιστήμιο	Γεωργία	6
		Ρωσία	5
		Ουκρανία	2
		Όχι	17
12.	Στρατός	Ναι	10
		Όχι	20
		Ρώσικα	10
13.	Επάγγελμα	Α) Σήμερα:	
		Εκπαιδευτικός	3
		Ιδιωτικός υπάλληλος	6
		Δημόσιος υπάλληλος	2
		Εργάτης	5
		Δικηγόρος	2
		Οικιακά	6
		Συνταξιούχος	3

Ανεργος	3
<hr/>	
A1) Γλώσσα/ες επικοινωνίας	
Γεωργιανά	6
Ρώσικα	16
Ουρούμ	8
<hr/>	
B) Παλαιότερα:	
Εκπαιδευτικός	3
Ιδιωτικός υπάλληλος	10
Δημόσιος υπάλληλος	2
Εργάτης	5
Δικηγόρος	2
Οικιακά	5
Συνταξιούχος	0
Ανεργος	3
<hr/>	
B1) Γλώσσα/ες επικοινωνίας	
Γεωργιανά	8
Ρώσικα	14
Ουρούμ	8
Αρμένικα	1

Πίνακας 3. Γλωσσικό/ά υπόβαθρο/α

14.	Γλωσσικό περιβάλλον παιδικό													
	B1 σχολείο	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Ουρούμ</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>Ρώσικα</td> <td>14</td> </tr> <tr> <td>Ουρούμ και Ρωσικά</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Γεωργιανά</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>	Ουρούμ	6	Ρώσικα	14	Ουρούμ και Ρωσικά	8	Γεωργιανά	2				
Ουρούμ	6													
Ρώσικα	14													
Ουρούμ και Ρωσικά	8													
Γεωργιανά	2													
	B1α 1ος-6 ^{ος}	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Ουρούμ</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>Ρώσικα</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>Ουρούμ και Ρωσικά</td> <td>7</td> </tr> <tr> <td>Γεωργιανά</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>	Ουρούμ	6	Ρώσικα	15	Ουρούμ και Ρωσικά	7	Γεωργιανά	2				
Ουρούμ	6													
Ρώσικα	15													
Ουρούμ και Ρωσικά	7													
Γεωργιανά	2													
	B1β 7-12	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Ουρούμ</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Ρώσικα</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Ουρούμ και Ρωσικά</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>Γεωργιανά</td> <td>5</td> </tr> </tbody> </table>	Ουρούμ	10	Ρώσικα	8	Ουρούμ και Ρωσικά	6	Γεωργιανά	5				
Ουρούμ	10													
Ρώσικα	8													
Ουρούμ και Ρωσικά	6													
Γεωργιανά	5													
	B2 Γειτονιά	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Ουρούμ</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>Ρώσικα</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Ουρούμ και Ρωσικά</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Ρώσικα και Γεωργιανά</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>μόνο Γεωργιανά</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>και τις τρεις γλώσσες</td> <td>8</td> </tr> </tbody> </table>	Ουρούμ	15	Ρώσικα	1	Ουρούμ και Ρωσικά	1	Ρώσικα και Γεωργιανά	3	μόνο Γεωργιανά	2	και τις τρεις γλώσσες	8
Ουρούμ	15													
Ρώσικα	1													
Ουρούμ και Ρωσικά	1													
Ρώσικα και Γεωργιανά	3													
μόνο Γεωργιανά	2													
και τις τρεις γλώσσες	8													
	B3 Επάγγελμα γονέων:	Ελλιπή στοιχεία												
	B4 Πανεπιστήμιο:	Ελλιπή στοιχεία												
	Οικογένεια	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Ουρούμ</td> <td>19</td> </tr> <tr> <td>Ρώσικα</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Ουρούμ και Ρωσικά</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Ρώσικα και Γεωργιανά</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>μόνο Γεωργιανά</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Ουρούμ, Ρώσικα και Γεωργιανά</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>	Ουρούμ	19	Ρώσικα	2	Ουρούμ και Ρωσικά	3	Ρώσικα και Γεωργιανά	1	μόνο Γεωργιανά	3	Ουρούμ, Ρώσικα και Γεωργιανά	2
Ουρούμ	19													
Ρώσικα	2													
Ουρούμ και Ρωσικά	3													
Ρώσικα και Γεωργιανά	1													
μόνο Γεωργιανά	3													
Ουρούμ, Ρώσικα και Γεωργιανά	2													
15.	Γλώσσα του πατέρα	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Ουρούμ</td> <td>17</td> </tr> <tr> <td>Ρώσικα</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Ουρούμ και Ρωσικά</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Ρώσικα και Γεωργιανά</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>μόνο Γεωργιανά</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	Ουρούμ	17	Ρώσικα	1	Ουρούμ και Ρωσικά	4	Ρώσικα και Γεωργιανά	0	μόνο Γεωργιανά	1		
Ουρούμ	17													
Ρώσικα	1													
Ουρούμ και Ρωσικά	4													
Ρώσικα και Γεωργιανά	0													
μόνο Γεωργιανά	1													

		Ουρούμ, Ρώσικα και Γεωργιανά	4
		Ουρούμ, Ρώσικα και Αρμένικα	3
16.	Γλώσσα της μητέρας	Ουρούμ	18
		Ρώσικα	0
		Ουρούμ και Ρωσικά	0
		Ρώσικα και Γεωργιανά	4
		Ουρούμ, Ρώσικα και Γεωργιανά	5
		Ουρούμ, Ρώσικα και Αρμένικα	3
		Γεωργιανά	5
17.	Η πρώτη γλώσσα είναι	Ουρούμ	17
		Ρώσικα	4
		Ουρούμ και Ρωσικά	4
		Ρώσικα και Γεωργιανά	0
		μόνο Γεωργιανά	0
		Ουρούμ, ρώσικα και γεωργιανά	1
		Ελληνικά	4
18.	Ομιλούν Ουρούμ	Ναι	30
		Όχι	0
19.	Ομιλούν επίσης	Ρωσικά	28
		Γεωργιανά	25
		Ελληνικά	10
		μόνο Γεωργιανά	1
		Τούρκικα	8
		Αζερμπαιτζάνι	2

Πίνακας 4. Πεδία χρήσης της/των γλώσσας/ων των πληροφορητών

20. Ποια/ες γλώσσα/ες χρησιμοποιείτε		
Α) με τους παππούδες σας:	Ουρούμ	28
	Ρώσικα	1
	Γεωργιανά	1
	Ελληνικά	0
	Αρμένικα	0
Β) με γονείς	Ουρούμ	29
	Ρώσικα	5
	Γεωργιανά	2
	Ελληνικά	0
	Αρμένικα	0
Γ) με αδέρφια	Ουρούμ	27
	Ρώσικα	14
	Γεωργιανά	4
	Ελληνικά	0
	Αρμένικα	0
Δ) με σύζυγο	Ουρούμ	17
	Ρώσικα	14
	Γεωργιανά	6
	Ελληνικά	0
	Αρμένικα	0
Ε) με παιδιά	Ουρούμ	18
	Ρώσικα	17
	Γεωργιανά	9
	Ελληνικά	2
	Αρμένικα	0
ΣΤ) με φίλους	Ουρούμ	17
	Ρώσικα	17
	Γεωργιανά	13
	Ελληνικά	4
	Αρμένικα	6

21. στη δουλειά		
Α) με ανωτέρους	Ουρούμ	5
	Ρώσικα	17
	Γεωργιανά	12
	Ελληνικά	0
	Αρμένικα	0
Β) με συναδέλφους	Ουρούμ	5
	Ρώσικα	14
	Γεωργιανά	13
	Ελληνικά	2
	Αρμένικα	0
Γ) με πελάτες	Ουρούμ	8
	Ρώσικα	13
	Γεωργιανά	10
	Ελληνικά	0
	Αρμένικα	2
22. Ποια/ες γλώσσα/ες χρησιμοποιείτε		
Α) λαϊκή αγορά	Ουρούμ	15
	Ρώσικα	16
	Γεωργιανά	20
	Ελληνικά	0
	Αρμένικα	2
Β) με συναδέλφους	Ουρούμ	7
	Ρώσικα	16
	Γεωργιανά	24
	Ελληνικά	0
	Αρμένικα	0
23. εκτός τόπου διαμονής ομιλούν		
	Ουρούμ	17
	Ρώσικα	17
	Γεωργιανά	18
	Ελληνικά	0
	Αρμένικα	5

24. με φίλους ομιλούν	Ουρούμ	17
	Ρώσικα	17
	Γεωργιανά	18
	Ελληνικά	4
	Αρμένικα	2
25. σε διασκέδαση ομιλούν	Ουρούμ	10
	Ρώσικα	16
	Γεωργιανά	24
	Ελληνικά	0
	Αρμένικα	2
26. ΜΜΕ προτιμήσεις	Τηλεόραση	28
	Ραδιόφωνο	2
	Εφημερίδες	0
	Περιοδικά	0
27. Γλώσσων ΜΜΕ που προτιμούν	Ουρούμ	2
	Ρώσικα	26
	Γεωργιανά	12
28. Γλώσσα στο διαδύκτυο	Ρώσικα	13
	και Γεωργιανά	2
	και Αγγλικά	3
	και Τουρκικά	1
	δεν χρησιμοποιούν	17
29. ε-μειλ	Ρώσικα	12
	και Γεωργιανά	3
	και Αγγλικά	4
	και Τουρκικά	0
	δεν χρησιμοποιούν	17
30. SMS	Ρώσικα	21
	και Γεωργιανά	4
	και Αγγλικά	3
	και Τουρκικά	0
	δεν χρησιμοποιούν	4
	Ελληνικά	1

	Ουρούμ	2
31. Λογοτεχνία	Ρώσικα	28
	και Γεωργιανά	5
	και Αγγλικά	0
	και Τουρκικά	0
	δεν χρησιμοποιούν	0
32. Αριθμητικοί υπολογισμοί	Ουρούμ	3
	Ρώσικα	27
	Γεωργιανά	0
33. εκκλησιασμός/θρησκευτικά καθήκοντα	Ουρούμ	18
	Ρώσικα	10
	Γεωργιανά	2
34. στις διοικητικές αρχές του τόπου σας		
A) προφορικά	Ουρούμ	6
	Ρώσικα	7
	Γεωργιανά	17
B) γραπτά	Ουρούμ	0
	Ρώσικα	15
	Γεωργιανά	15
35. στις τράπεζες		
A) σε υπάλληλο	Ουρούμ	0
	Ρώσικα	14
	Γεωργιανά	16
B) σε διευθυντή	Ουρούμ	0
	Ρώσικα	14
	Γεωργιανά	16
Γ) προφορικά	Ουρούμ	0
	Ρώσικα	14
	Γεωργιανά	16
Δ) γραπτά	Ουρούμ	0
	Ρώσικα	14
	Γεωργιανά	16
36. χρήση πρώτης γλώσσας	36α στη δουλειά	5

36β στην αλληλογραφία	8
36γ άλλος λόγος	0

Πίνακας 5. Στάση των πληροφορητών απέναντι στη/στις γλώσσα/ες τους

37	Σειρά προτίμησης γλώσσας που μιλούν	1 ^η Ουρούμ	15
		1 ^η Ρώσικα	12
		1 ^η Γεωργιανά	3
		2 ^η Ουρούμ	12
		2 ^η Ρώσικα	10
		2 ^η Γεωργιανά	8
		38.	γλώσσες που θα θέλατε να μιλάτε
Ουρούμ	6		
Ελληνικά	13		
Αγγλικά	5		
Ρώσικα	2		
Γεωργιανά	4		
B) 2 ^η προτίμησης γλώσσας			
Ουρούμ	0		
Ελληνικά	2		
Αγγλικά	3		
Ρώσικα	7		
Γεωργιανά	6		
Δεν απάντησαν	12		
39.	Να διδάσκεται η Ουρούμ;		
		Όχι	3
40.	Να αποκτήσει γραπτή μορφή η Ουρούμ;	Ναι	25
		Όχι	5
41.	Να διδάσκεται γραπτή μορφή της Ουρούμ	Ναι	26
		Όχι	4
42.	Εάν ναι, σε ποιο επίπεδο ;	6 πρώτες τάξεις	15
		τάξεις 7-12	7
		Πανεπιστήμιο	4
43.	Η Ουρούμ να είναι και μέσον διδασκαλίας	Ναι	23

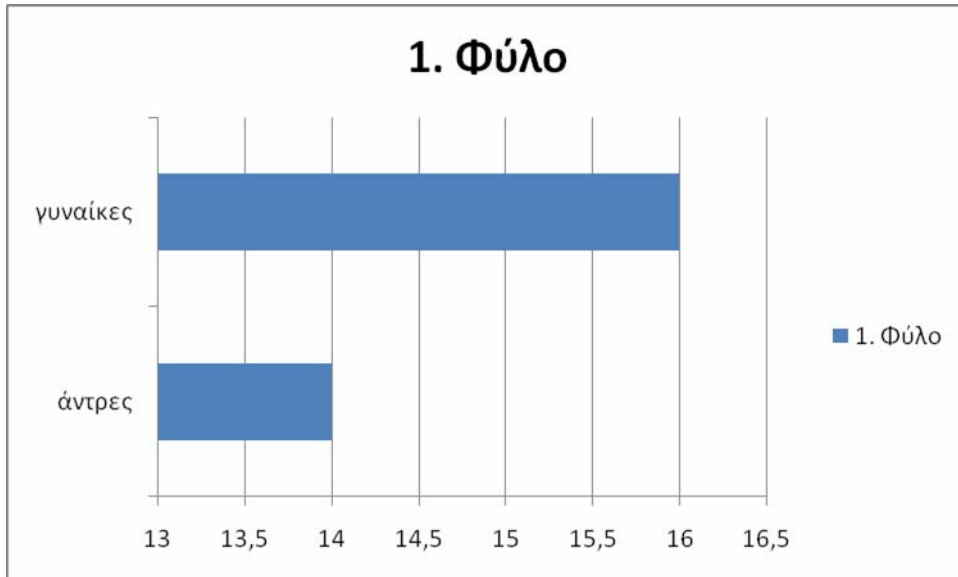
		Όχι	7
44.	Εάν ναι, σε ποιο επίπεδο;	6 πρώτες τάξεις	10
		τάξεις 7-12	9
		Πανεπιστήμιο	4
45.	Να χρησιμοποιείται η Ουρούμ στα ΜΜΕ	Ναι	24
		Όχι	6

Πίνακας 6. Γλωσσικές δεξιότητες στην Ουρούμ και χρήσεις αυτής

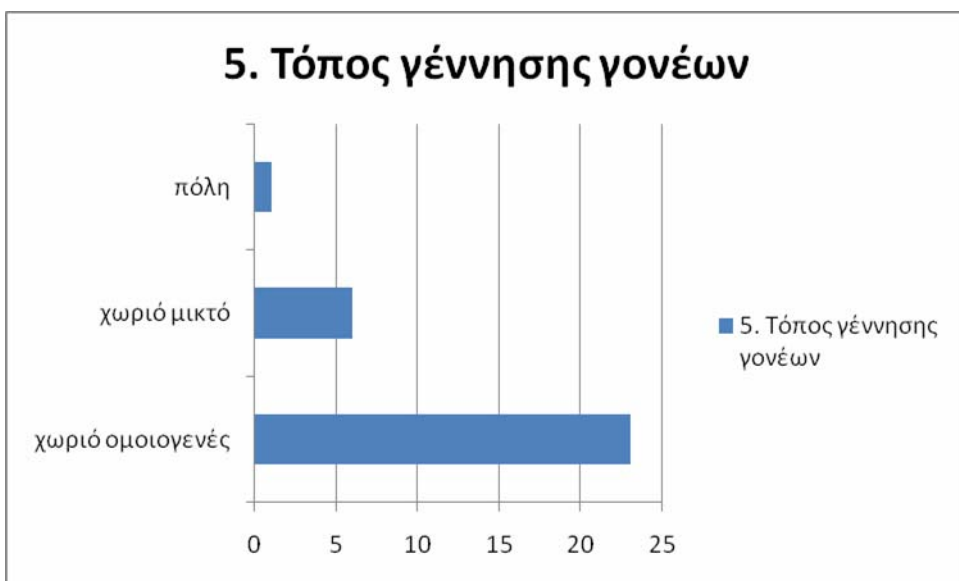
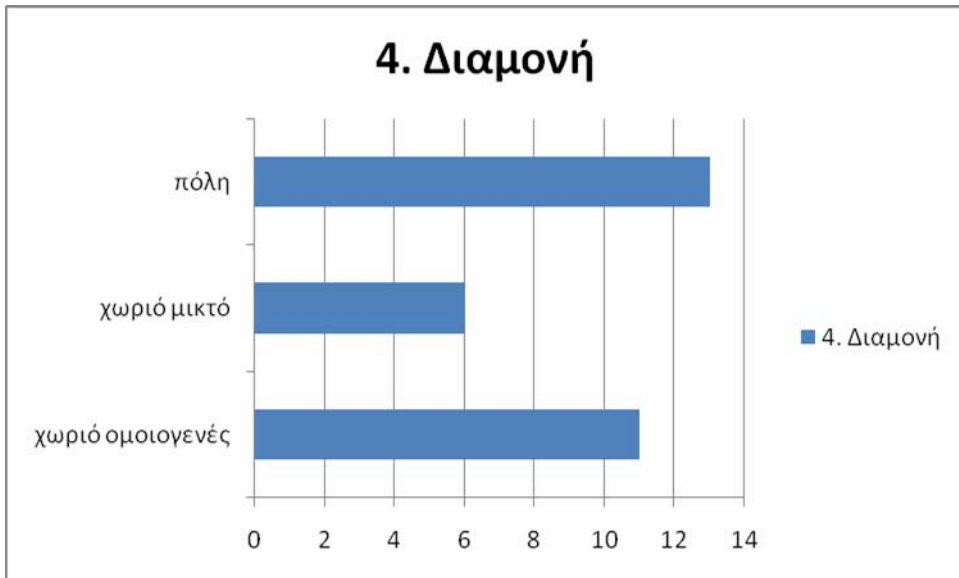
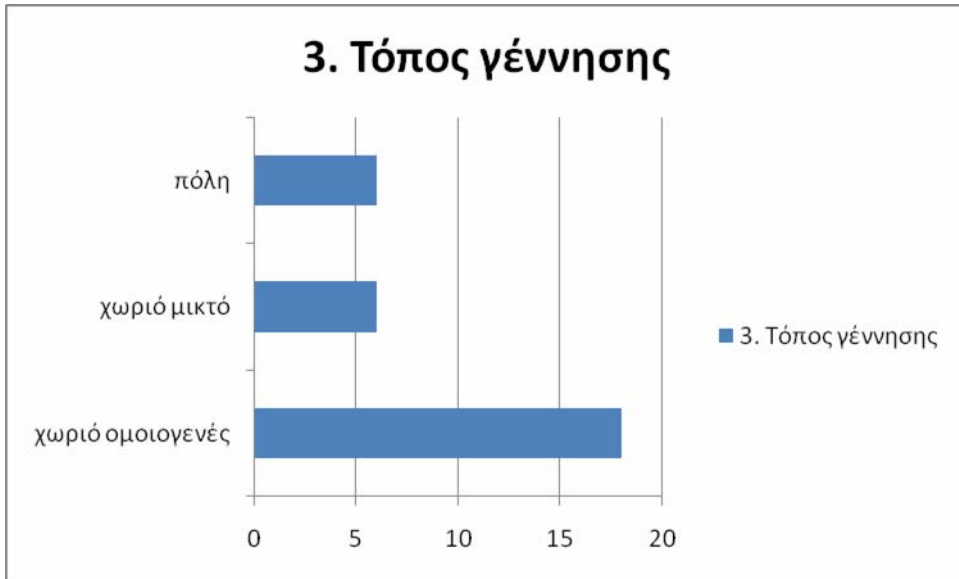
46.	Μάθατε και μιλάτε ουρούμ με	γονείς	28
		παππούδες	19
		φίλους	5
47.	Χρησιμοποιείτε την ουρούμ με	γονείς	21
		παππούδες	14
		παιδιά σας	20
		γείτονες	13
		στη δουλειά	5
		με φίλους	17
		αλλού	0
48.	γιατί μιλάτε τα ουρούμ	συνεννόηση στην οικογένεια	15
		συνεννόηση με φίλους	13
		για χαρά που την μιλώ	9
		άλλους λόγους: επειδή οι συνομιλητές δεν μιλούν άλλη γλώσσα	8
49.	εκφράζεστε στα ουρούμ	απολύτως	11
		σχεδόν πάντα	8
		δυσκολεύομαι	4
		δεν μπορώ καθόλου	6
50.	Μιλάτε τα Ουρούμ	τουλάχιστον 1χ την ημέρα	2
		τουλ. 1-3χ την εβδομάδα	1
		1-3χ τον μήνα	2
		ποτέ	0
		πάντα	25

Αποτελέσματα (σε ραβδογράμματα)¹⁰

1. Βιογραφικά στοιχεία

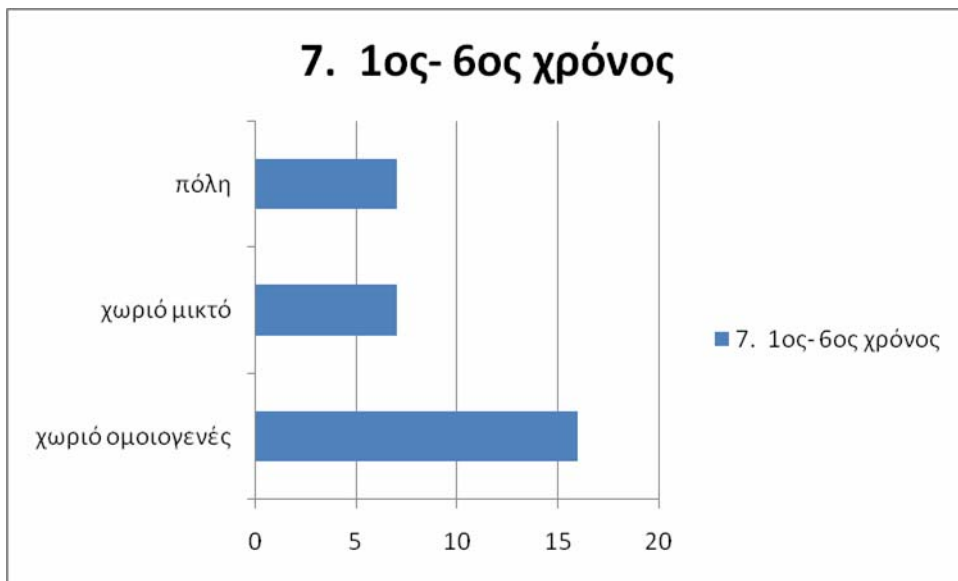

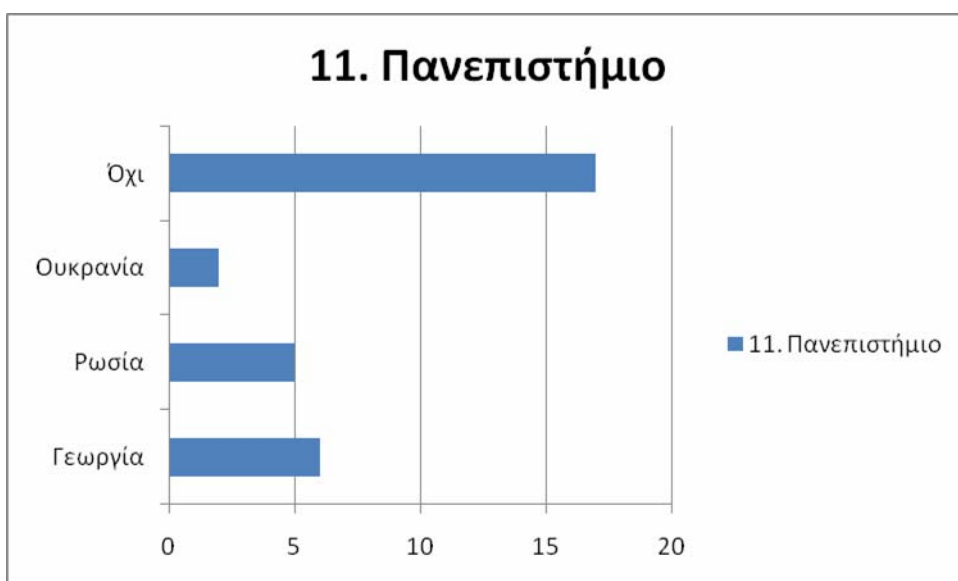
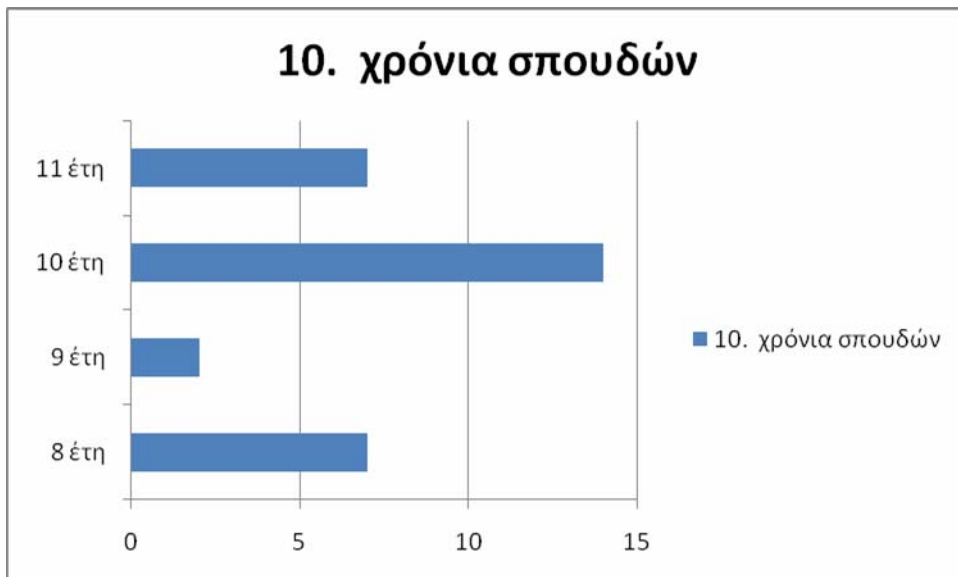
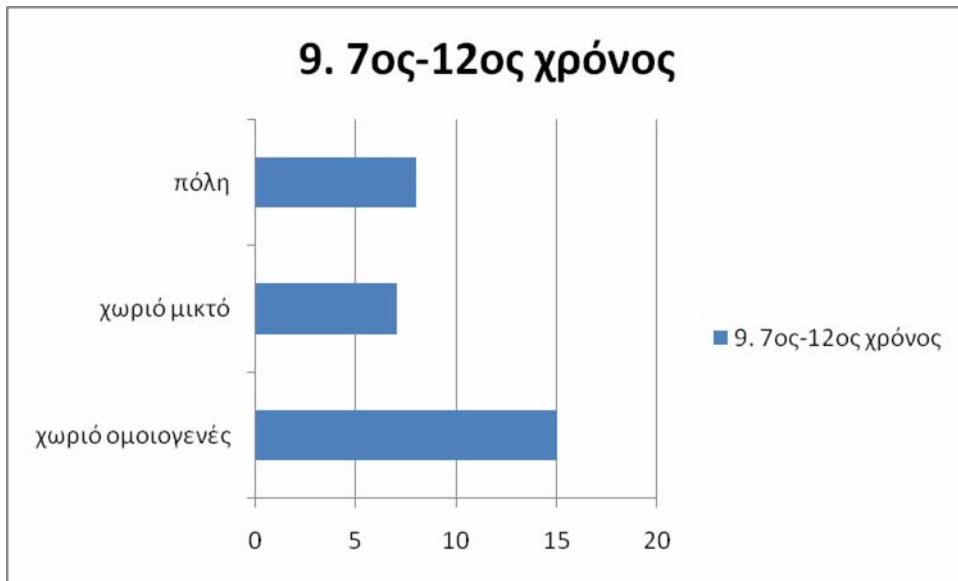
¹⁰ Σε ελάχιστες περιπτώσεις σημειώνεται απόκλιση μεταξύ του συνολικού αριθμού των απαντήσεων ανά ερώτημα και αυτού των πληροφορητών: η επαλήθευση που διενεργήσαμε απέδειξε ότι πρόκειται για περιπτώσεις όπου είτε α) οι πληροφορητές έχουν αφήσει αναπάντητο το ερώτημα ή το υποερώτημα είτε β) έχουν δώσει περισσότερες της μιας απαντήσεις.

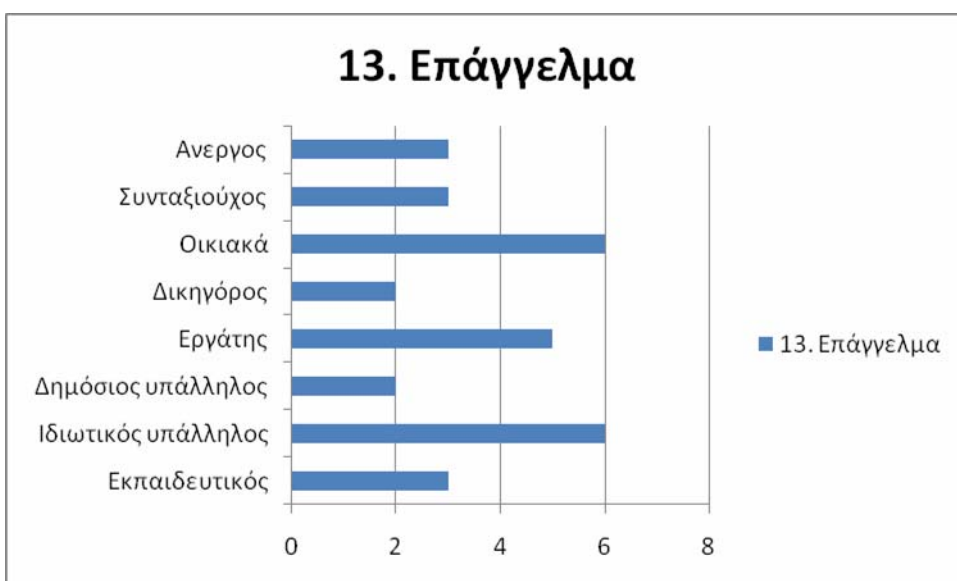
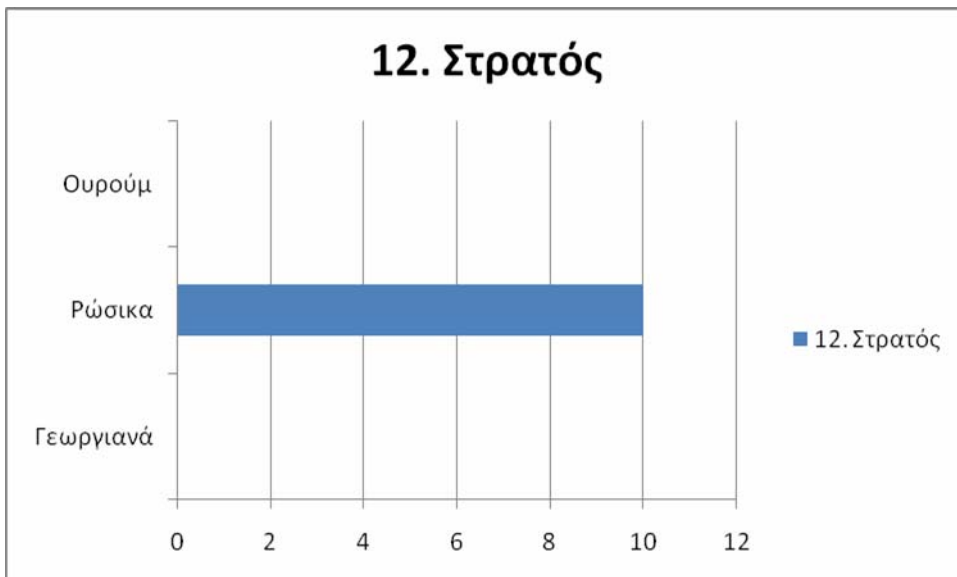
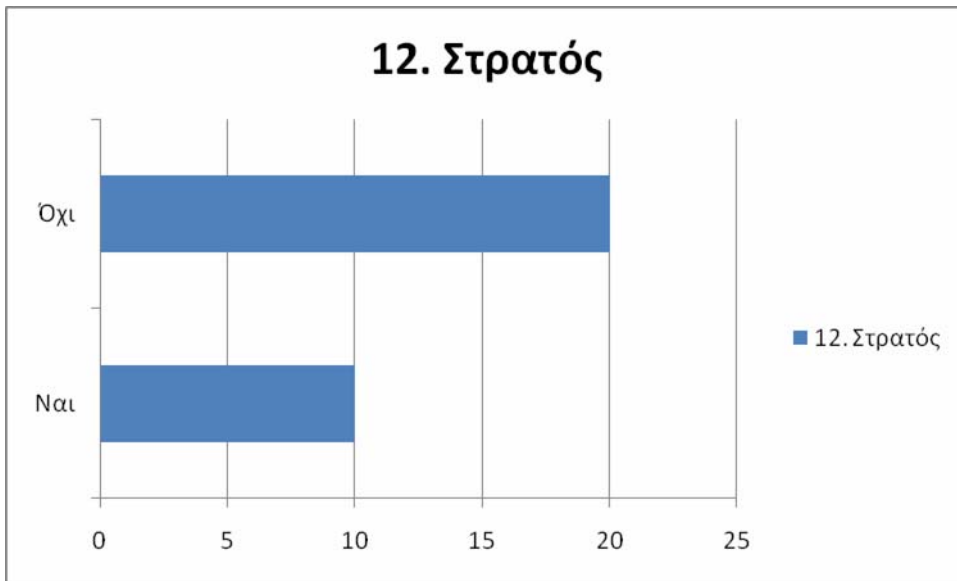

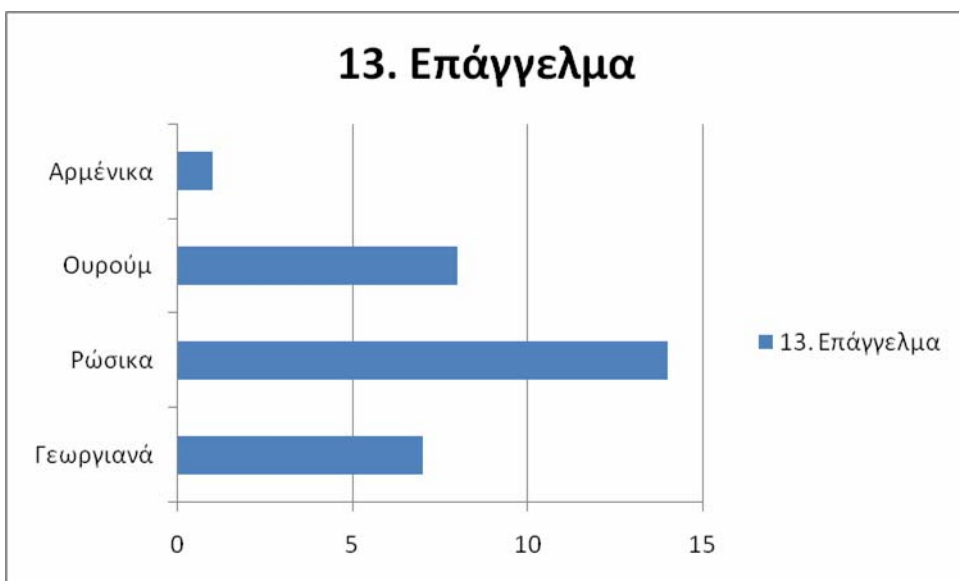
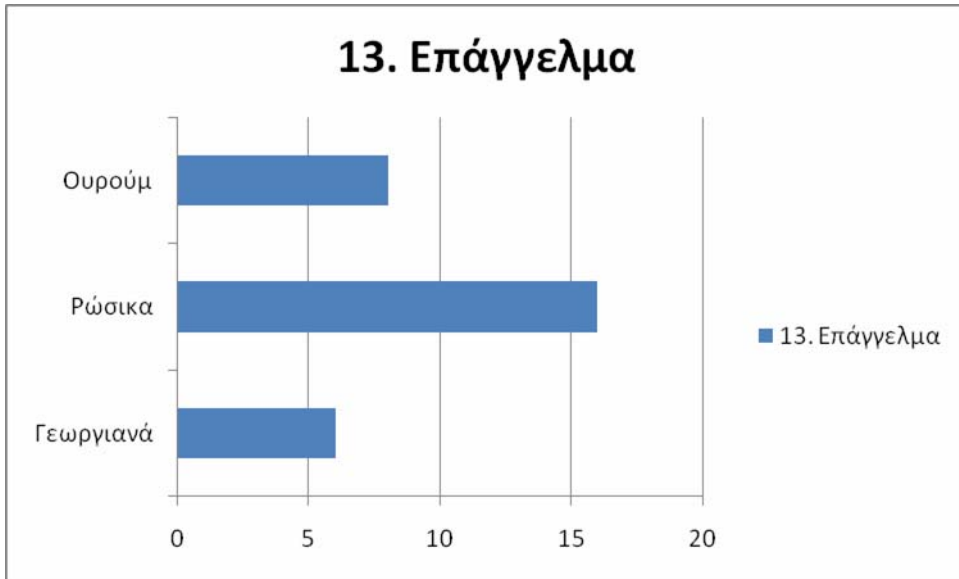

2. Εκπαίδευση

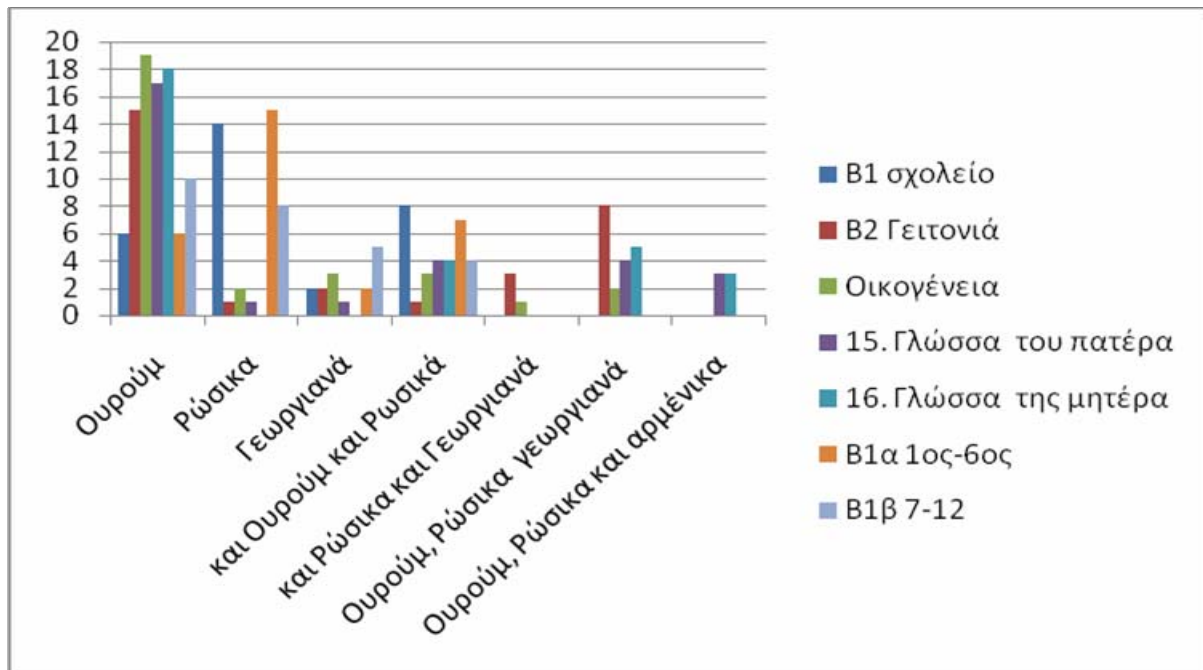

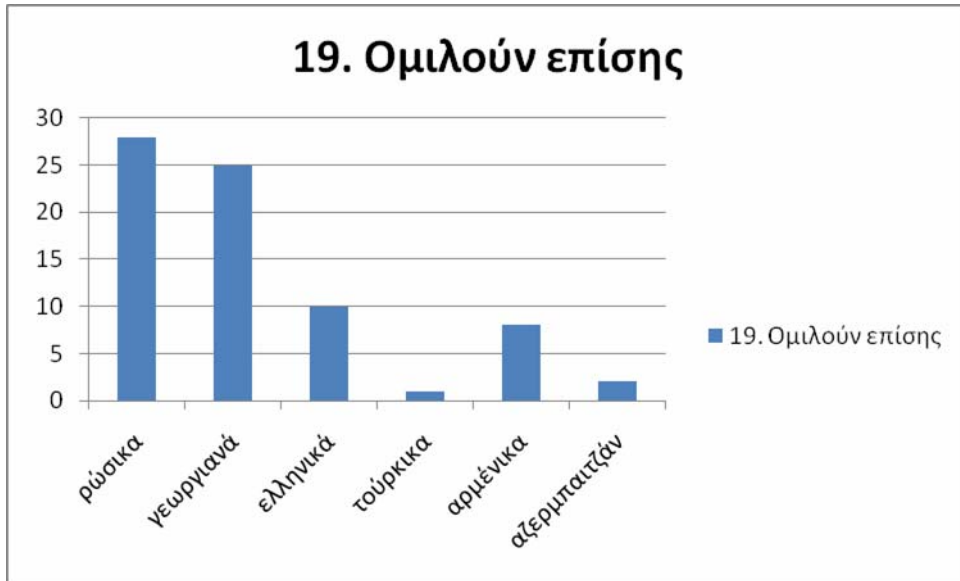

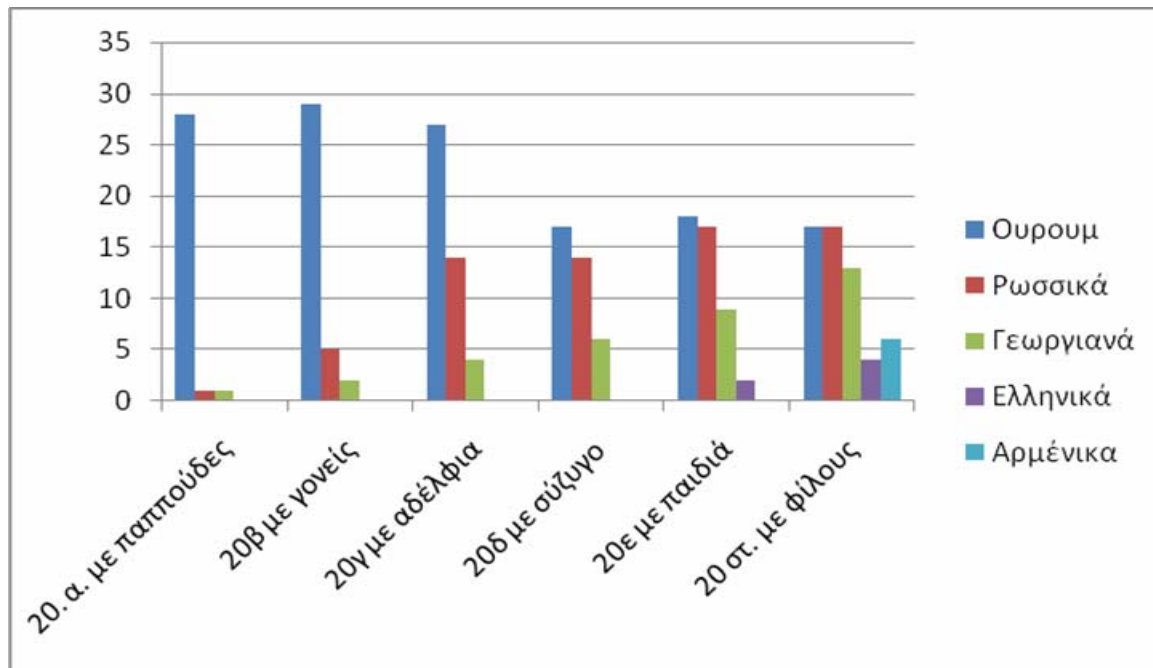

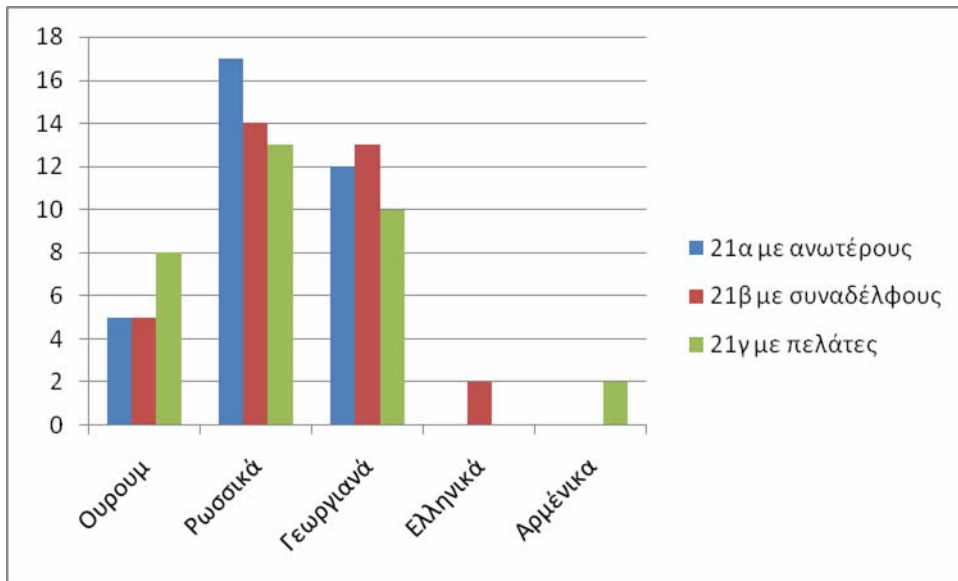
3. Γλωσσικό/ά υπόβαθρο/α

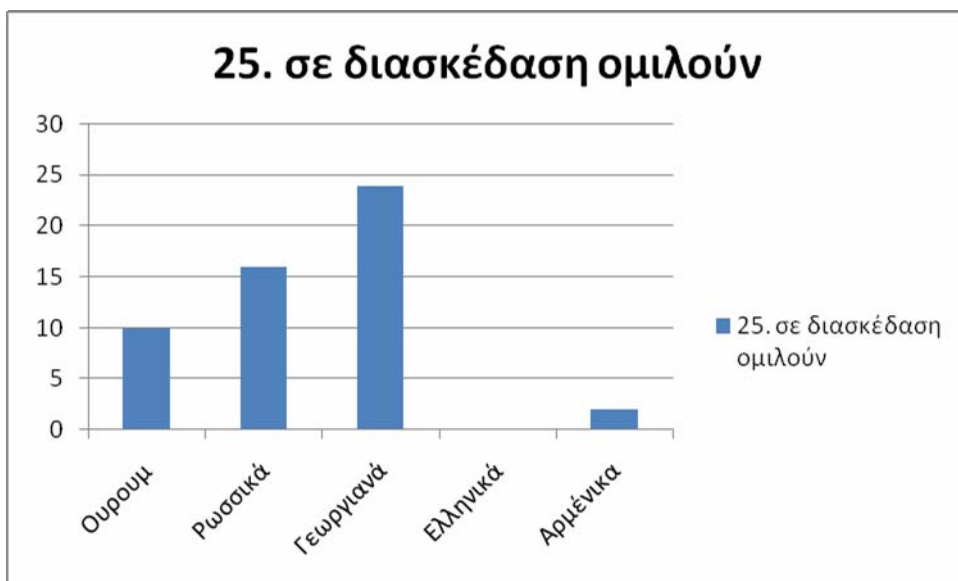
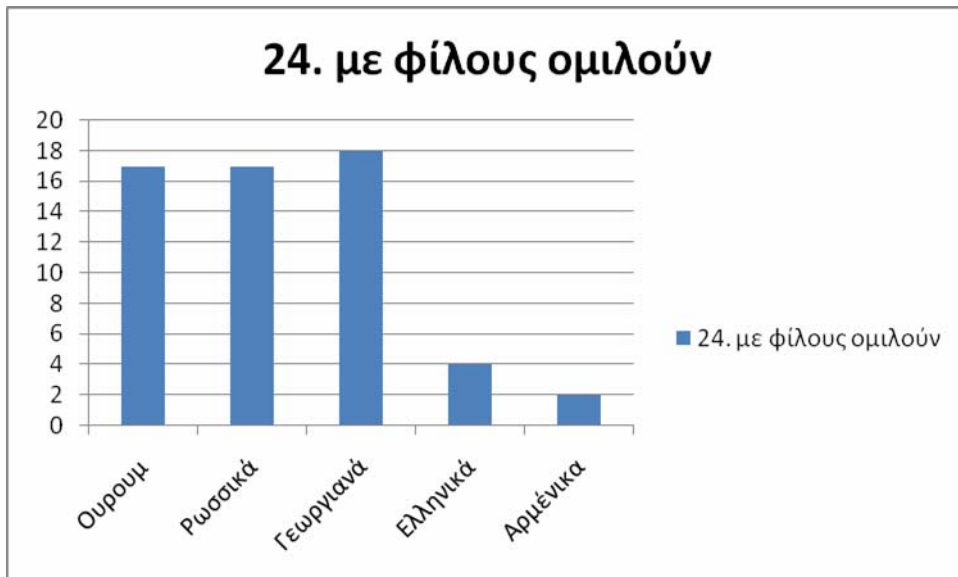
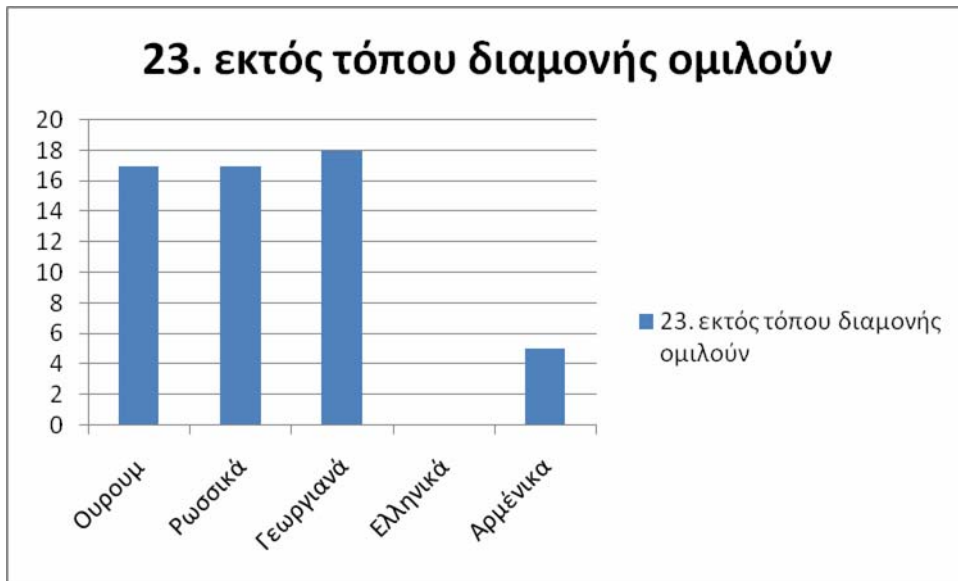

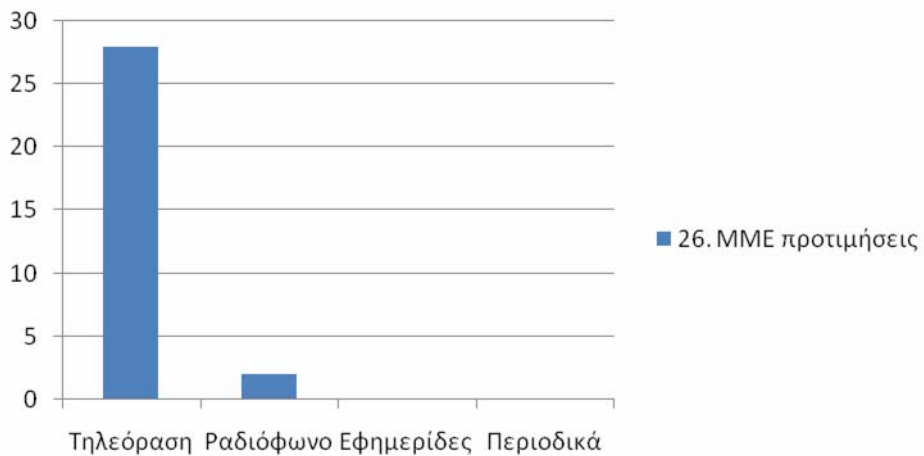
4. Πεδία χρήσης της/των γλώσσας/ων των πληροφορητών

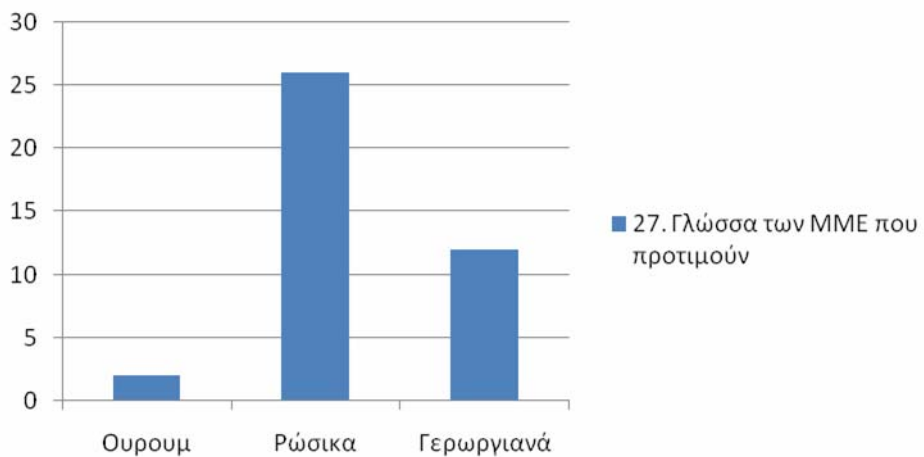

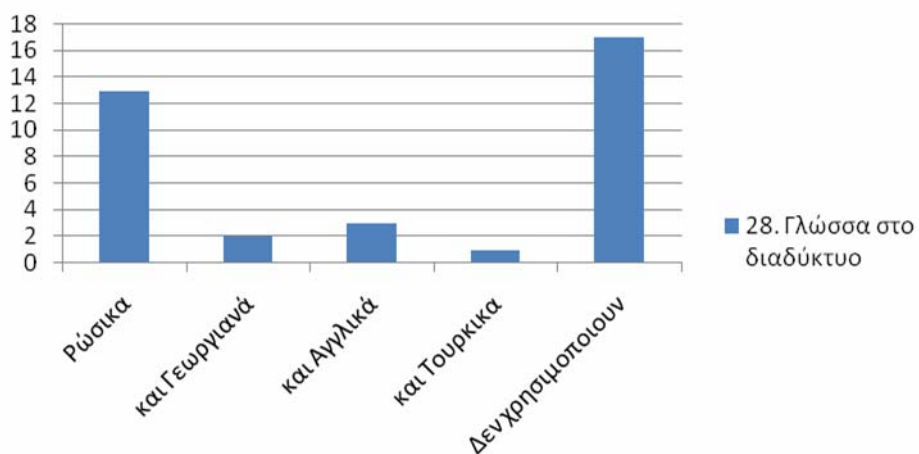
26. ΜΜΕ προτιμήσεις

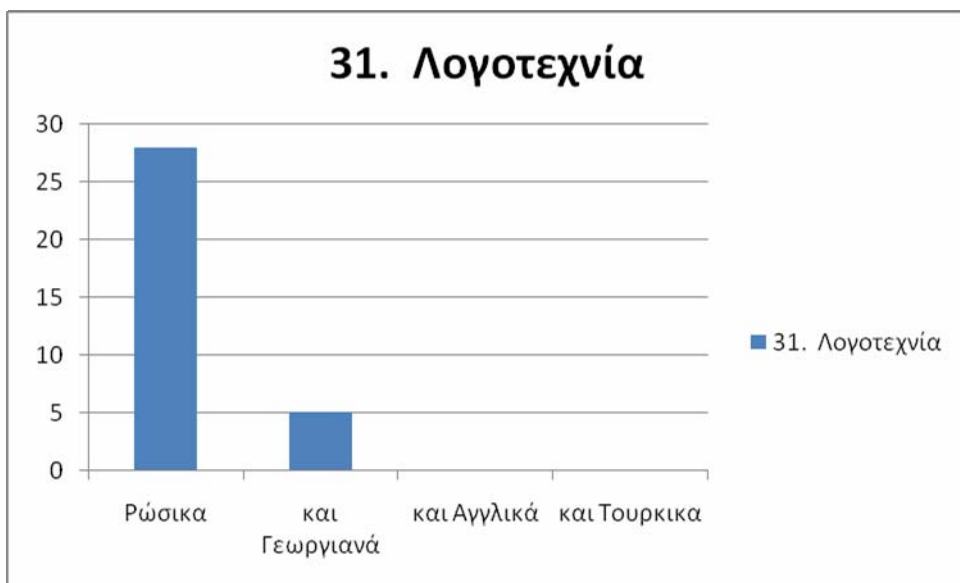
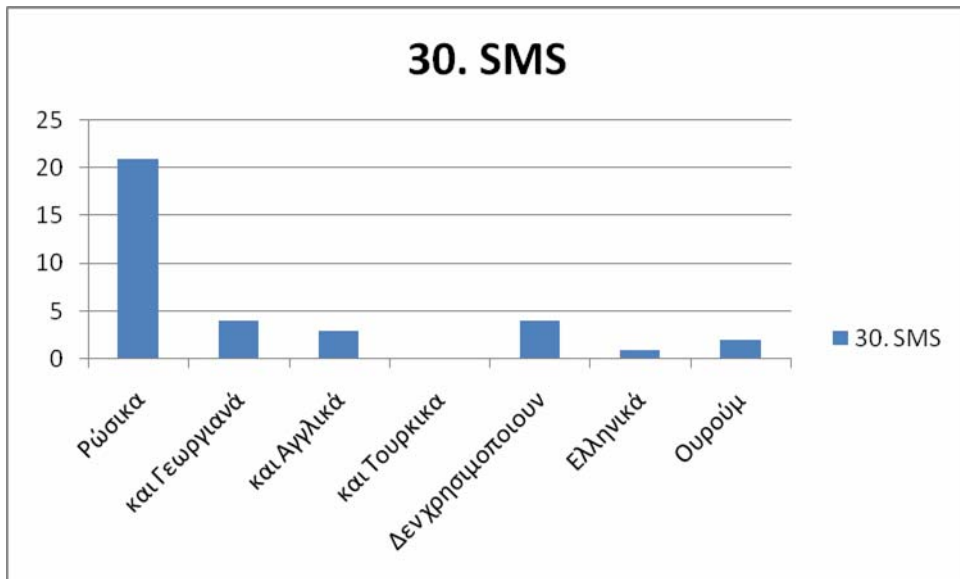
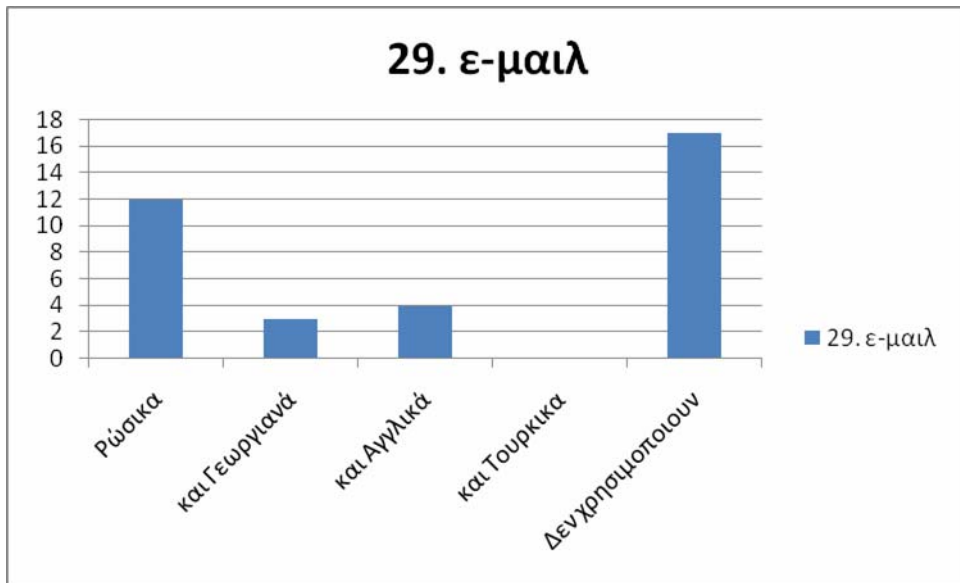

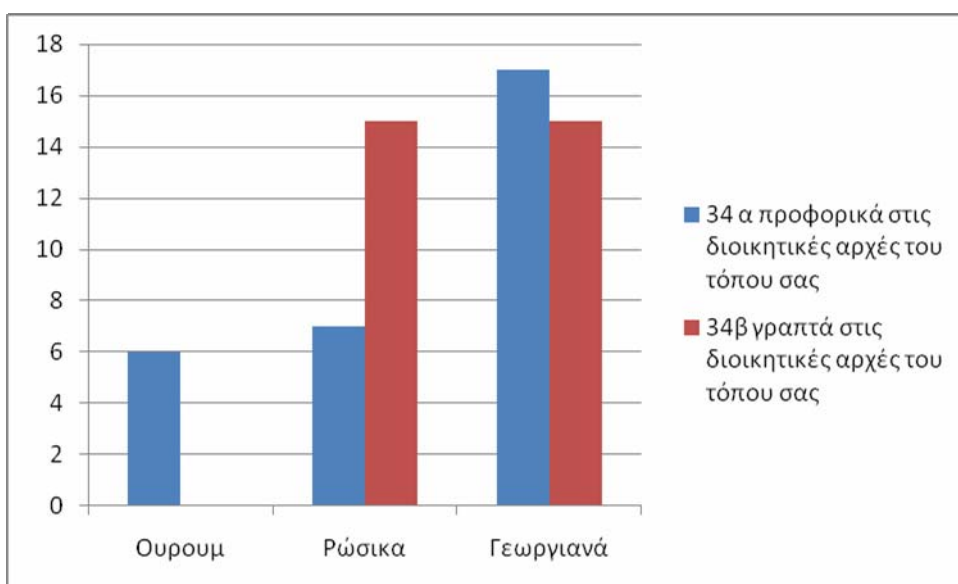
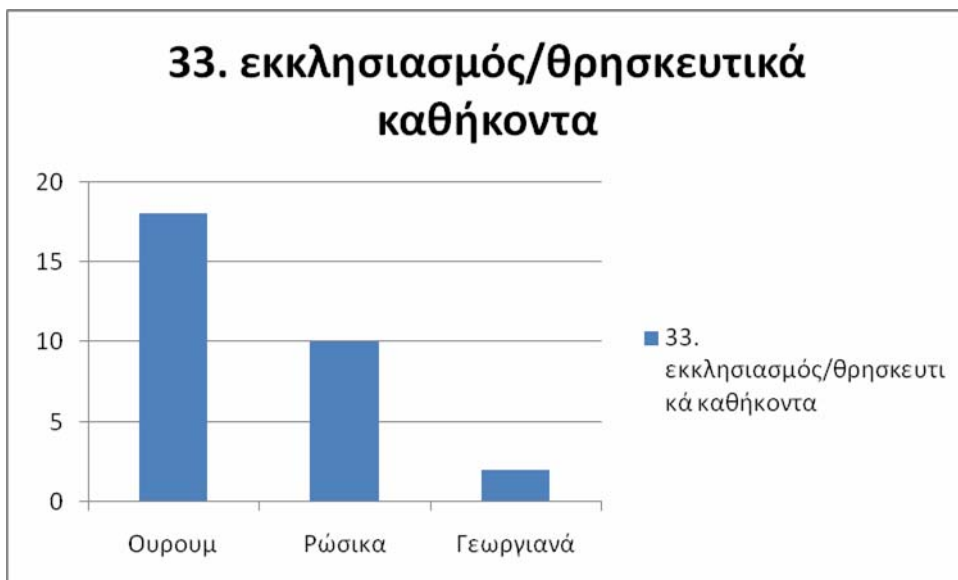
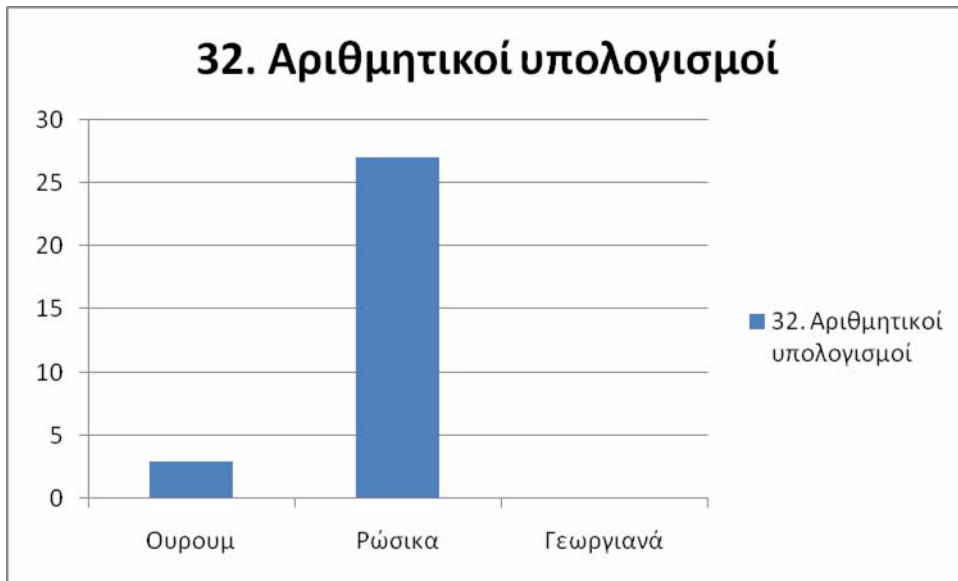
27. Γλώσσα των ΜΜΕ που προτιμούν

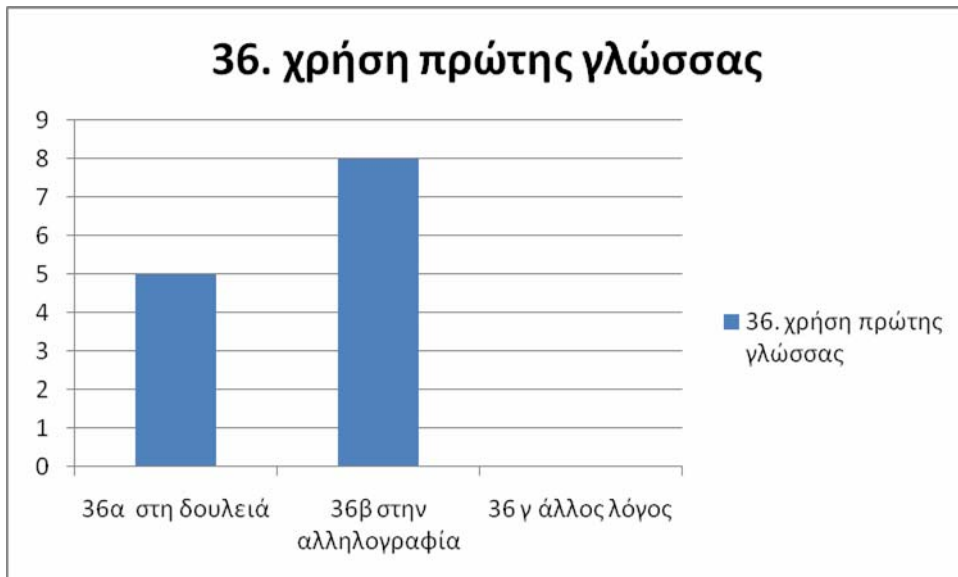
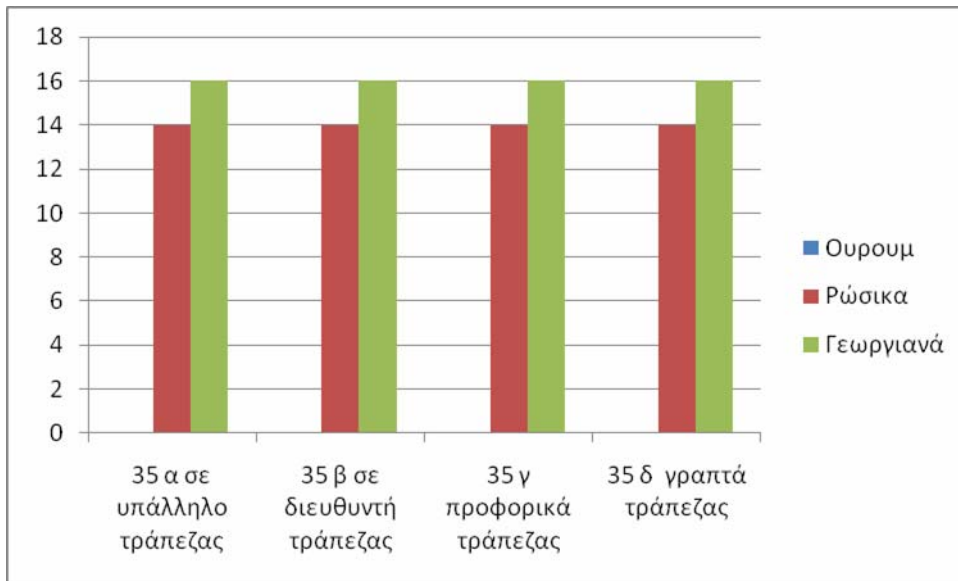

28. Γλώσσα στο διαδύκτιο

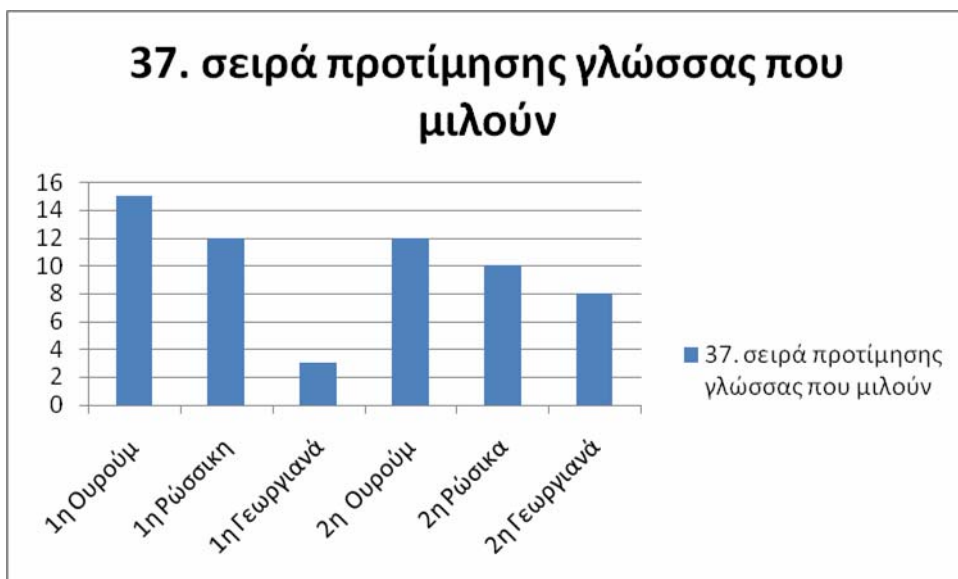

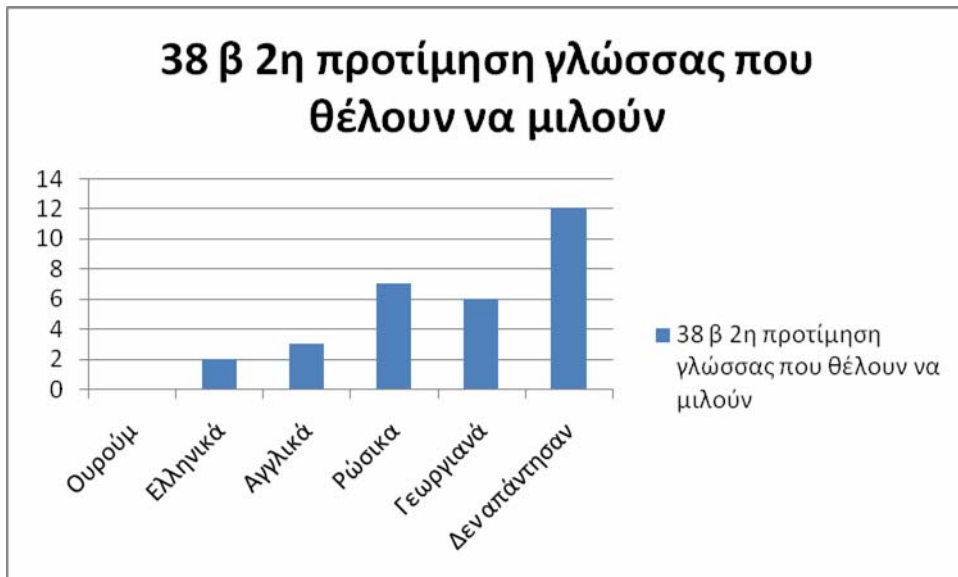
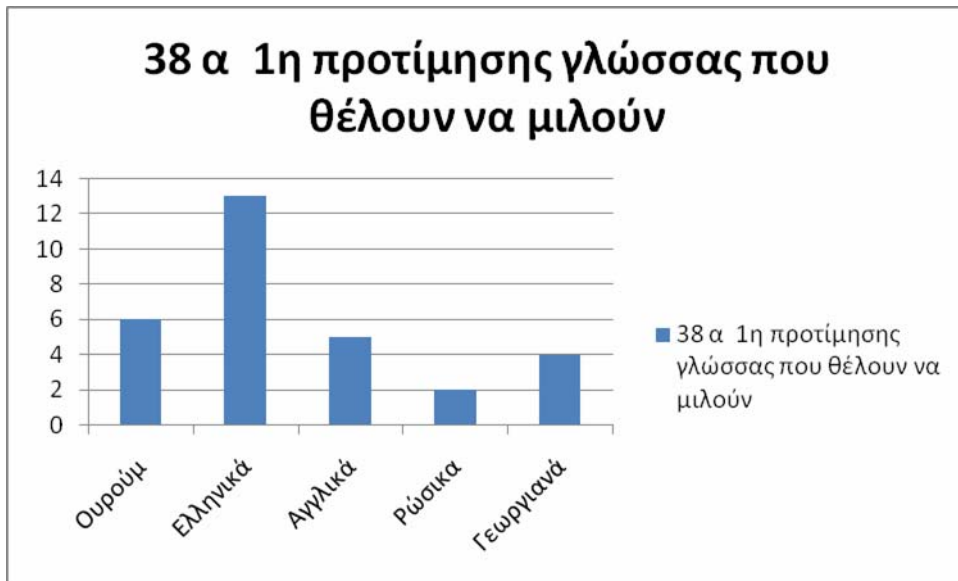

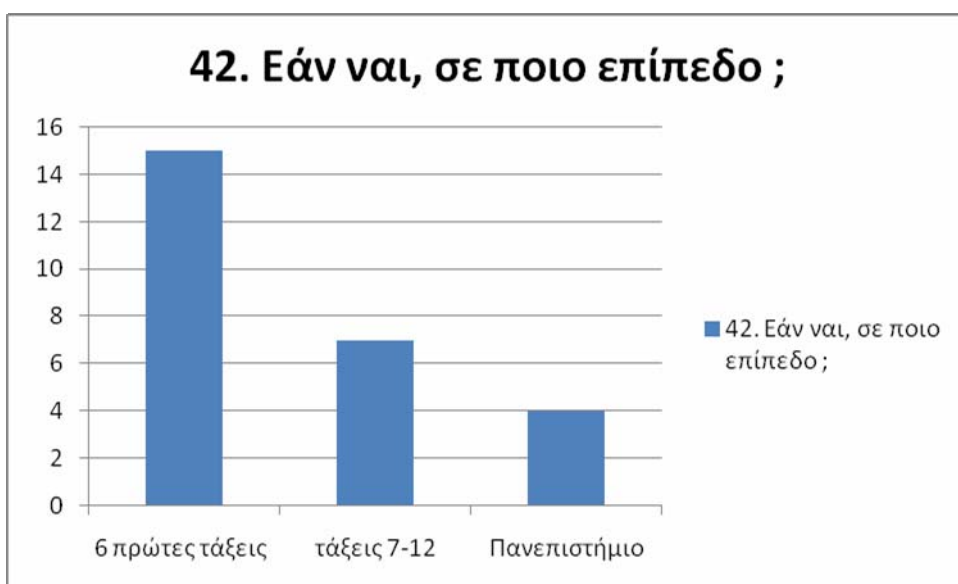
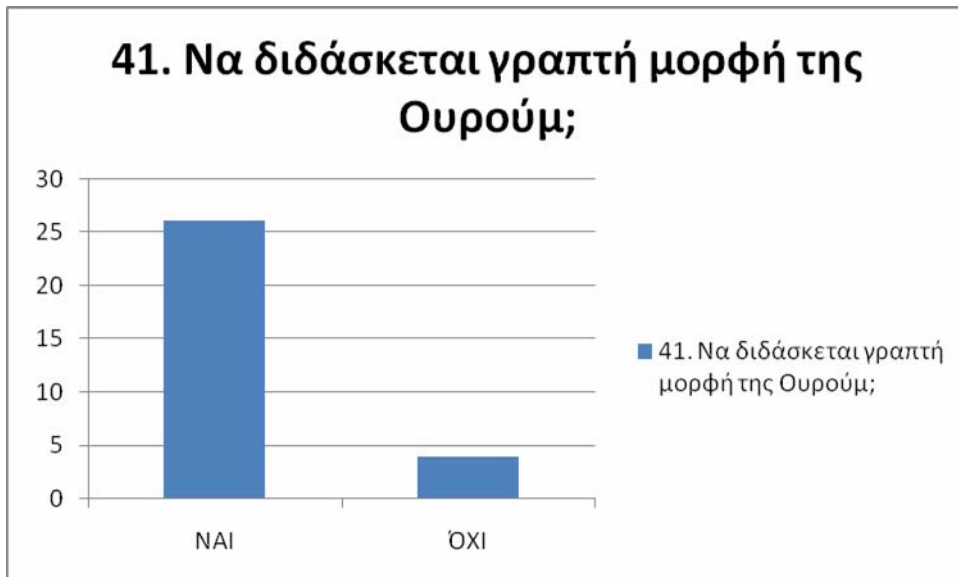
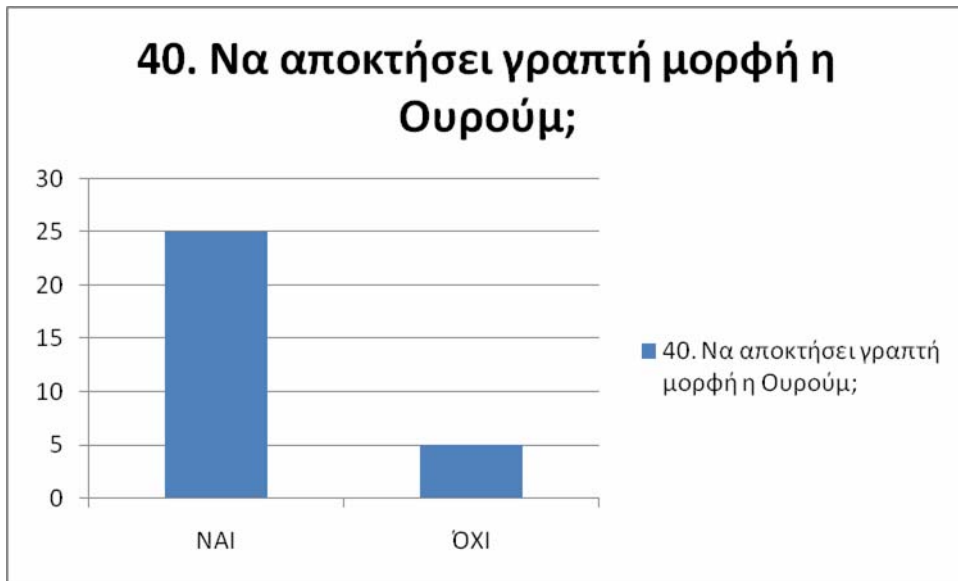

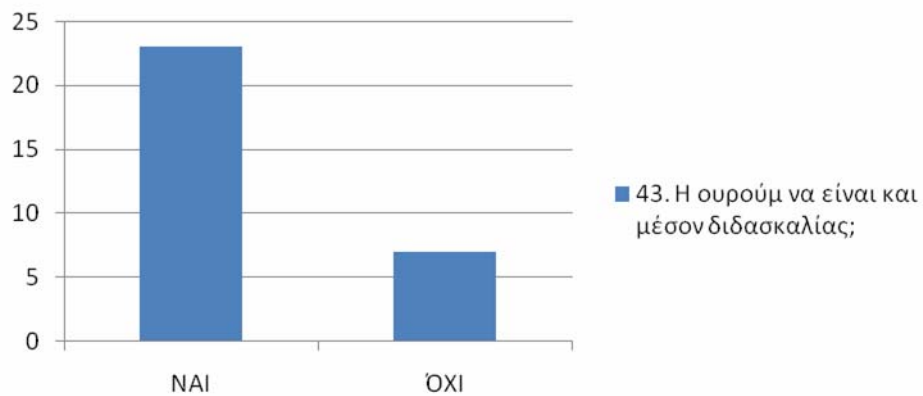
5. Στάση των πληροφορητών απέναντι στη/στις γλώσσα/ες τους

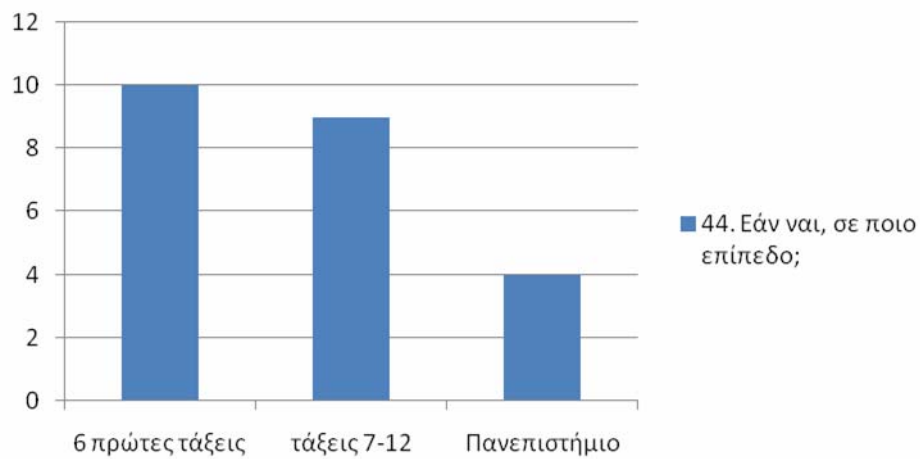

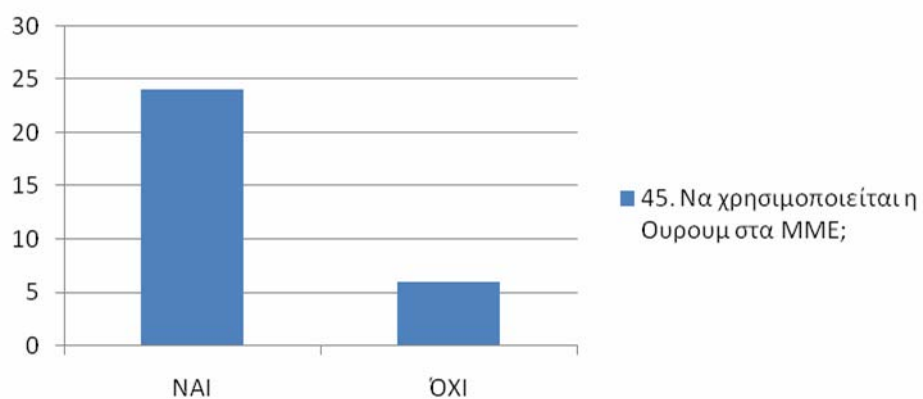
43. Η ουρούμ να είναι και μέσον διδασκαλίας;

44. Εάν ναι, σε ποιο επίπεδο;

45. Να χρησιμοποιείται η Ουρούμ στα ΜΜΕ;

6. Γλωσσικές δεξιότητες στην Ουρούμ και χρήσεις αυτής

